

Osnovna analiza

Lokalna razvojna strategija općine Krapinske Toplice

Osnovna analiza prikazuje kratki opis stanja lokalne ekonomije. Uvodni je dio strategije i iz nje proizlaze daljnje elementi – SWOT analiza te programiranje ciljeva

Verzija 1.0

Listopad 2014.

SADRŽAJ

POPIS GRAFIKONA	5
POPIS TABLICA	6
1 GEOGRAFSKO KOMUNIKACIJSKE KARAKTERISTIKE I PRIRODNI RESURSI	7
1.1 Geografske i klimatske karakterisitke općine Krapinske Toplice	7
1.2 Komunikacijska povezanost.....	9
1.3 Prirodni resursi i kulturna dobra	9
2 POVIJEST OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE	14
3 DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE I KRETANJA	15
4 TRŽIŠTE RADA	20
4.1 Nezaposlenost	20
4.2 Zaposlenost.....	23
4.3 Korisnici mirovina	25
5 DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	27
5.1 Predškolsko i osnovnoškolsko obrazovanje	27
5.2 Srednjoškolsko i visoko obrazovanje.....	30
5.3 Zdravstvo	32
5.4 Kultura	34
5.5 Sport	35
5.6 Organizacije civilnog društva	35
5.7 Marginalizirane skupine i socijalna politika.....	36
6 KOMUNALNA I PROMETNA INFRASTRUKTURA	38
6.1 Prometna infrastruktura.....	38
6.2 Telekomunikacije	39
6.3 Opskrba energijom, vodoopskrba i odvodnja	39
6.4 Gospodarenje otpadom.....	41
7 LOKALNO GOSPODARSTVO	42
7.1 Poduzetništvo i obrti.....	42
7.2 Poslovna zona	46

7.3	Turizam	46
7.4	Poljoprivreda	48
8	STANJE OKOLIŠA	51
9	DRUGA PODRUČJA RELEVANTNA ZA RAZVOJ	54
10	ANALIZA KAPACITETA LOKALNE SAMOUPRAVE	62

POPIS GRAFIKONA

GRAFIKON 1 - KRETANJE BROJA STANOVNIKA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 1953.-2011.	15
GRAFIKON 2 - KRETANJE BROJA STANOVNIKA U NASELJIMA U SASTAVU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE	16
GRAFIKON 3 - DOBNO SPOLNA PIRAMIDA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE.....	18
GRAFIKON 4 - NEZAPOSLENOST MUŠKARACA I ŽENA TE UKUPNI BROJ NEZAPOSLENIH OSOBA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2010.-2013.....	21
GRAFIKON 5 - BROJ NEZAPOSLENIH NA PODRUČJU KRAPINSKIH TOPLICA I SUSJEDNIH JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE	22
GRAFIKON 6 - KRETANJE BROJA ZAPOSLENIH NA PODRUČJU KRAPINSKIH TOPLICA I SUSJEDNIH JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE, 2010.-2013.....	24
GRAFIKON 7 - STRUKTURA ZAPOSLENIH SA PODRUČJA KRAPINSKIH TOPLICA, 2010.-2013..	25
GRAFIKON 8 - IZDACI ZA PREDŠKOLSKO OBRAZOVANJE U OPĆINI KRAPINSKE TOPLICE, 2009.-2013.....	29
GRAFIKON 9 - BROJ UPISANIH UČENIKA PREMA VRSTI SREDNJE ŠKOLE.....	31
GRAFIKON 10 - IZDACI IZ PRORAČUNA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE ZA RAD UDRUGA CIVILNOG DRUŠTVA, 2009.-2013.	36
GRAFIKON 11 - IZDACI IZ PRORAČUNA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE ZA SOCIJALNU SKRB, 2009.-2013.	37
GRAFIKON 12 - BROJ OBRTNIKA PO DJELATNOSTIM NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2010.-2013.	43
GRAFIKON 13 - BROJ TVRTKI PREMA DJELATNOSTIMA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE TIJEKOM 2012. I 2013. GODINE.....	45
GRAFIKON 14 - POVRŠINA OPG-A (HA) PREMA VRSTI UPORABE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA,	49
GRAFIKON 15 – UZGOJ DOMAĆIH ŽIVOTINJA PREMA VRSTI, 2012. GODINA.....	50
GRAFIKON 16 - KRETANJE PRIHODA, RASHODA I PRORAČUNSKOG SUFICITA/DEFICITA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2009.-2013.	62

GRAFIKON 17 - STRUKTURA PRORAČUNSKIH PRIHODA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2009.-
2013.....63

GRAFIKON 18 - STRUKTURA PRORAČUNSKIH RASHODA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2009.-
2013.....64

POPIS TABLICA

TABLICA 1 - KULTURNA DOBRA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE11

TABLICA 2 - OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE19

TABLICA 3 - KORISNICI MIROVINA, PROSJEČNI RADNI STAŽ I PROSJEČNI IZNOS MIROVINA NA
PODRUČJU KRAPINSKIH TOPLICA, 2010.-2013.....27

TABLICA 4 - BROJ STUDENATA SA PODRUČJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2011. GODINA .32

TABLICA 5 - POSLOVNI REZULTATI PODUZETNIKA SA PODRUČJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE
TIJEKOM 2012. I 2013. GODINE44

TABLICA 6 - PROJEKTNI PRIJEDLOZI S PODRUČJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2011.-2013.58

1 GEOGRAFSKO KOMUNIKACIJSKE KARAKTERISTIKE I PRIRODNI RESURSI

1.1 Geografske i klimatske karakteristike općine Krapinske Toplice

Općina Krapinske Toplice je jedinica lokalne samouprave smještena u središtu Krapinsko zagorske županije. Graniči s gradovima Krapina, Zabok i Pregrada te s općinama Sveti Križ Začretje, Veliko Trgovišće i Tuhelj. Prostor općine zauzima površinu od 49,26 km² te obuhvaća 17 naselja: Čret, Donje Vino, Gregurovec, Hršak Breg, Jasenovac Zagorski, Jurjevec, Klokovec, Klupci, Krapinske Toplice, Lovreća Sela, Mala Erpenja, Maturovec, Oratje, Selno, Slivonja Jarek, Viča Sela i Vrtnjakovec.

Temeljem podataka Popisa stanovništva provedenog 2011. godine, na području općine Krapinske Toplice živi 5.367 stanovnika. Gustoća naseljenosti iznosi 108 stanovnika/km² što je manje od prosjeka Krapinsko-zagorske županiju (122 stanovnika/km²), ali i veće od prosjeka Republike Hrvatske (78 stanovnika/km²).

Područje koje pokriva općina Krapinske Toplice, prema geotektonskoj podjeli, pripada zapadnom dijelu Panonskog bazena raznovrsnog geološkog sastava i razvojnih procesa. Samim time prisutni su elementi alpske građe i reljefa i manjim dijelom elementi panonske građe. Granica Alpa proteže se dolinom rijeke Krapine po dužoj osi konjšćinske sinklinale. Ivančica sa Strugačom, Cesargradskom i Desiničkom gorom pripadaju posljednjim alpskim ograncima. Velike rasjedne linije karakteriziraju masive Strahinjčice i Ivančice te se kao posljedica postvulkanskog djelovanja i postojećih uzdužnih i poprečnih rasjeda te dislokacijskih lomova javljaju termalni izvori: Krapinske, Tuheljske, Sutinske i Stubičke Toplice. **Tla na području Krapinsko zagorske županije, pa tako i općine Krapinske Toplice, općenito nisu osobite kakvoće. Prevladava laporasta podloga i meki sarmatski i litavski vapnenci koji uvjetuju ograničen razvitak plodnog jače podzoliranog tla pogodnog za oraničke kulture. Kao rezultat takve podloge na strmim padinama i valovitim pristrancima brežuljaka stvaraju se pjeskovita ilovasta tla koja su osobito pogodna za vinograde i voćnjake.** Čitavo područje općine nalazi se u 7. i 8. potresnoj zoni prema MSC skali te je seizmički nemirno. Osim toga, registrirano je i nekoliko aktivnih klizišta.

Na području općine Krapinske Toplice mogu se izdvojiti tri geomorfološka elementa. Prvi element su brežuljci do 300 metara nadmorske visine s vinogradima i drvenim klijetima, drugi element su doline uz tokove rječica i potoka prekrivene livadama, a treći element su obronci brežuljaka prekriveni oranicama i šumarcima. Brežuljci do 300 metara nadmorske visine prevladavaju na području općine Krapinske Toplice. Njima pripadaju prigorja Maceljske gore, Strahinjčice i Ivančice koja su najvećim dijelom prekrivena šumama. Ovoj skupini također treba pridodati podgorja na osojnim stranama gora (sjeverna strana Strahinjčice i sjeverozapadna strana Medvednice). Naplavna ravan rijeka Krapine i Sutle sastavljena je od finih glina manje debljine. **Najznačajnija je ravan rijeke Krapine koja ima veliku važnost za razvoj poljoprivrede, urbanizaciju i izgradnju infrastrukturnih koridora.** Ostale ravni su manjih površina te obuhvaćaju područja slivova rječica Horvatske, Kosteljine, Krapinčice i Reke.

Glavni vodotoci teku od sjevera prema jugu i jugoistoku, a najznačajniji su potoci Kosteljina i Erpenjšćica koje pripadaju slivu rijeke Krapine. Zbog sastava, malog nagiba i odnosa prema nanosima prisavskog pojasa, dolazi do slabog otjecanja i dugog zadržavanja padalinske vode. Upravo iz navedenih razloga na području općine postoji poplavna površina doline rječice Kosteljine. Treći element reljefa čine pobrđa koja su većinom prekrivena poljoprivrednim površinama namijenjenim voćarstvu i vinogradarstvu.

Na području općine Krapinske Toplice, pa tako i na području čitave Krapinsko-zagorske županije, prevladava kontinentalno humidni tip klime. Ovaj tip klime karakteriziraju umjereno topla i kišovita ljeta te hladne zime. Najniže temperature bilježe se tijekom siječnja (prosječna temperatura iznosi 0,8 °C) dok se najviše temperature bilježe tijekom srpnja (prosječna temperatura iznosi 20°C). Gledajući količinu padalina, evidentirano je kako oborine svoj maksimum dosežu u svibnju, lipnju i srpnju dok se najmanje oborina bilježi u veljači i ožujku. Prosječna količina padalina tokom godine iznosi 980 mm, a srednja relativna vlažnost zraka 81%. Tijekom godine prosječno se bilježi 23 dana sa snježnim padalinama dok maksimalna visina snježnog pokrivača iznosi 60 cm. Reljef na području Krapinskih Toplica ima utjecaj na smjer i jakost vjetrova. Najučestaliji su zapadni vjetrovi (45% tijekom godine) i istočni vjetrovi (29% tijekom godine). Najjači vjetrovi bilježe se u periodu od kasne jeseni sve do početka proljeća. Mogućnost za pojavu magle prisutna je tijekom cijele godine, pri čemu se tijekom ljeta najčešće javlja ujutro i navečer dok se tijekom zime može zadržati čitavi dan. Zahvaljujući reljefnim karakteristikama, prigorjsko područje ima povoljnu insolaciju koja pogoduje

vinogradarstvu. Godišnje se prosječno javlja 66 vedrih dana uz srednje godišnje trajanje sunčanih razdoblja u iznosu od 1.800 do 1.900 sati.

1.2 Komunikacijska povezanost

Općinu Krapinske Toplice karakterizira dobar prometni položaj upravo zbog toga što se nalazi u središnjem dijelu Krapinsko-zagorske županije. **Područje općine dobro je premreženo cestama koje spajaju njezina naselja sa većim mjestima u županiji.** Valja istaknuti da je općina relativno blizu većim središtima, pa tako cestovna udaljenost do Krapine, Zaboka i Pregrade iznosi oko 14 kilometara. Osim toga, čitavo područje općine nalazi se blizu važnog prometnog koridora u vidu autoceste Zagreb – Maribor. Državnom cestom D 507 (Valentinovo (D206) – Krapinske Toplice – Gubaševo (D205)) osigurana je povezanost čitave općine s autocestom Zagreb – Maribor.

1.3 Prirodni resursi i kulturna dobra

Ekološka mreža u Republici Hrvatskoj propisana je *Zakonom o zaštiti prirode*, a proglašena *Uredbom o proglašenju ekološke mreže* (NN 109/07). Ona predstavlja sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja važnih za ugrožene vrste i staništa, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti. Funkcionalnost ekološke mreže osigurana je zastupljenošću njezinih sastavnica. Prema *Uredbi o proglašenju ekološke mreže* područje općine Krapinske Toplice u cijelosti se nalazi u obuhvatu ekološke mreže Republike Hrvatske. **Osnovni prirodni resurs na kojem Krapinske Toplice temelje svoj razvoj su izvori hipertermalne vode. Iz tri jača i nekoliko vrela poredanih u nizu duž potoka Topličina izvire voda temperature oko 40°C, stabilnog kapaciteta 81,6 l/s. Sredinom 1980-ih provedena su dodatna istraživanja i bušenja te je dokazano da postoji više vodonosnih horizonta, a ukupna izdašnost izvorišta se nakon tih istraživanja procjenjuje na 110 l/s, a temperatura bušotine je 5°C viša od one na površinskim izvorima.**

Na području koje pokriva općina Krapinske Toplice nalazi se vrijedna prirodna baština koju valja revitalizirati i zaštititi kako bi ostala sačuvana za buduće naraštaje. Od vrijedne prirodne baštine valja istaknuti: park Klokovec; lječilišni perivoj u Krapinskom Toplicama; aleju divljeg

kestena prema zgradi bivšeg restorana Bellevue; ostatke perivoja kurije Kovačevac; ostatke perivoja dvorca Čret; perivoj kurije Novaki; park šumu brda Zašat prema Sv. Mariji Magdaleni.

Park Klokovec zaštićen je 1970. godine temeljem Zakona o zaštiti prirode u kategoriji spomenika parkovne arhitekture. Zaštitom su uz površinu samog perivoja obuhvaćene i pripadajuće površine oko gospodarskih zgrada s uskim pojasom autohtone šume jugoistočno od dvorca. Nekadašnji perivoj oko dvorca u Klokovcu bio je dio prepoznatljivog povijesnog i kulturnog nasljeđa zagorskih dvoraca. Perivoj je podignut na padini brijega iznad doline potoka Kosteljina, južno i zapadno od dvorca na 200 metara nadmorske visine. Osnovne karakteristike parka su jednostavnost kompozicije i zastupljenost uglavnom dekorativnih autohtonih vrsta drveća uz manje skupine unesenih svojta drveća i grmlja. Unutar parkovne površine ispred južnog pročelja dvorca bio je smješten voćnjak sa biranim sortama krušaka i jabuka. Uz prilazni put prema dvorcu bio je zasađen drvored divljeg kestena, a nedaleko od zapadnog pročelja isticala se skupina stoljetnih trnovaca. Danas su perivoj i dvorac u privatnom vlasništvu te je prostor povijesnog perivoja u cijelosti izmijenjen. Podignut je novi park u kojem su zasađene brojne vrste dekorativnog drveća i grmlja.

Lječilišni perivoj u Krapinskim Toplicama izgrađen je 1861. godine kada je izgrađeno i lječilište. Perivoj je od vremena nastanka do danas znatno smanjen i izmijenjen kako kompozicijski tako i namjenom. Danas ima karakteristike trga ispred stare lječilišne zgrade.

Cestom, koja povezuje lječilište u Krapinskim Toplicama i nekadašnji restoran Bellevue, s obje strane je zasađen drvored divljeg kestena. Ovaj drvored predstavlja kvalitetan urbanistički element organizacije naselja Krapinske Toplice s kraja 19. stoljeća.

Iako je od nekadašnjeg perivoja kurije Kovačec ostalo nekoliko pojedinačnih stabala lipe i hrasta te nekoliko voćaka, prema prostornoj organizaciji kurije i pratećih gospodarskih zgrada, može se uočiti postojanje uređenog vanjskog prostora. Uočava se jedinstvena prostorna kompozicija imanja koju su činili kurija, kapelica sv. Nikole, ribnjak u podnožju kurije i gospodarski sklop. Ostaci perivoja dvorca Čret nalaze se na vrhu brijega, sjeverozapadno od dvorca. Danas je taj prostor zapušten i obrastao šumom.

Od nekadašnjeg perivoja kurije Novaki ostao je sačuvan samo najuži dio perivoja koji podrazumijeva samo reprezentativni dio ispred glavnog pročelja kurije. Danas je skromnih

dimenzija te organiziran kao travnata površina ispred kurije sa stablima koja su zasađena obodno.

Na zapadnoj padini brda Zašat, iznad Krapinskih Toplica, formirana je perivojna šuma koja se proteže sve do kapele sv. Marije Magdalene. Predstavljala je sastavni dio prostorne kompozicije lječilišta te je bila zasađena stablima hrasta, graba, bagrema i crnogorice. Danas je ova park šuma zapuštena te je potrebno pristupiti njezinoj revitalizaciji. Tijekom stručnog arheološkog nadzora nad zemljanim radovima uređenja okoliša kapele sv. Marije Magdalene na brijegu Zašat iznad Krapinskih Toplica, pronađeni su fragmenti keramičkog posuđa, dio keramičkog utega ili podmetača za posuđe, dijelovi kućnog lijepa (maza) te kamena alatka-motika. Radove zajednički sufinanciraju Općina Krapinske Toplice i Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. Arheološki nalazi ukazuju na postojanje visinskog naselja, a preliminarno se datiraju u prapovijest, odnosno u razdoblje kasnog brončanog doba (1200.-800.g.pr.Kr).

Osim vrijedne prirodne baštine, područje općine Krapinske toplice posjeduje i bogatu kulturnu baštinu. Popis kulturnih dobara evidentiranih u *Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske* dan je u Tablici 1.

TABLICA 1 - KULTURNA DOBRA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

Naziv kulturnog dobra	Oznaka	Vrsta
Crkva sv. Antuna	Z-2636	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno
Kurija Klokovec	RZG-0113-1969	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno
Crkva Blažene Djevice Marije	Z-2233	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno
Orgulje u crkvi Blažene Djevice Marije	Z-3985	Pokretno kulturno dobro – pojedinačno
Crkva Presvetog Trojstva i župni dvor	Z-2090	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno
Kapela sv. Marije Magdalene	Z-2091	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno
Orgulje u crkvi Presvetog Trojstva	Z-1127	Pokretno kulturno dobro – pojedinačno
Crkva sv. Jurja	Z-2839	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Izvor: Ministarstvo kulture, Registar kulturnih dobara, 2014. godina

Crkva sv. Antuna nalazi se na brdu u selu Hršak Breg, udaljenom 2 km od Krapinskih Toplica. Sama crkva je izgrađena 1899. godine i ima pravilnu orijentaciju. Osim toga, ima blago izdužen

brod i peterostrano svetište. Stilska obilježja s elementima neogotike i neoromanike te unutarnje uređenje i neostilski inventar čine skladnu cjelinu.

Kurija Klokovec, okružena perivojem, smještena je na brijegu nedaleko od Krapinskih Toplica i nastala je u prvoj polovici 19. stoljeća. Sama kurija je klasicistička građevina pravokutnog tlocrta sa glavnim južnim pročeljem okrenutim prema perivoju i dolini. Južno pročelje je naglašeno centralnim rizalitom koji završava trokutnom atikom i grbom te ima balkon kojeg nose četiri konzole u obliku akantusove S volute. Jednostavno sjeverno pročelje sa sedam prozorskih osi ukrašavaju plitke arkadne niše i međukatni vijenac. Unutrašnji prostor u prizemlju i podrumu nasvođen je češkim svodom dok kat ima ravan strop.

Crkva Blažene Djevice Marije smještena je na brijegu te je izgrađena u klasicističkom stilu s kraja 18. stoljeća. Ovo je jednobrodna dvotravejna crkva sa svetištem okrenutim prema jugu. Sakristija s dva nejednaka traveja prigradena je uz istočnu stranu. Crkva ima tlocrt izduženog pravokutnika sa stranicama koje nisu paralelne i trostranim začeljem užeg svetišta. Glavni oltar je iz 18. stoljeća, a dva bočna kasnoklasicistička iz 19. stoljeća.

Orgulje u crkvi Blažene Djevice Marije su djelo varaždinskog graditelja Gottharda Steiningera iz 1828. godine. Iako same orgulje nisu u najboljem stanju, one predstavljaju najbolje očuvani Steiningerov instrument.

Crkva Presvetog Trojstva sagrađena je u razdoblju od 1829. do 1832. godine dok je toranj podignut 1855. godine. Tlocrtno prostornu dispoziciju čine ulazni prostor nad kojim se uzdiže zvonik, dvotravejni brod i svetište zaključeno plitkom polukružnom apsidom. Vanjsko oplošje zidova artikulirano je potprozornim vijencem i vijencem koji opisuje same prozorske lukove, dok je glavno pročelje definirano zvonikom, jednostavnom biforom i dvjema nišama sa kipovima sv. Petra i Pavla. Orgulje u crkvi Presvetog Trojstva izgradio je 1860. godine Leonard Ebner iz Maribora. Način gradnje odaje češko-njemačku školu iz razdoblja romantizma.

Kapela sv. Marije Magdalene nalazi se na brdu Strmec, istočno od središta naselja Krapinske Toplice. Podignuta je 1874. godine na mjestu stare drvene kapele. Nepravilnog je tlocrta u obliku pravokutnika koji prelazi u izduženo trostrano svetište. U središnjoj osi glavnog pročelja je ulaz s dva bočna prozora.

Crkva Svetog Jurja na Svetojurskom vrhu građena je na mjestu starije drvene kapele. Osnovu crkve čini kvadratni brod i nešto uže svetište sa stiješnjeno zaključenom apsidom te zvonik ugrađen u glavno pročelje.

2 POVIJEST OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

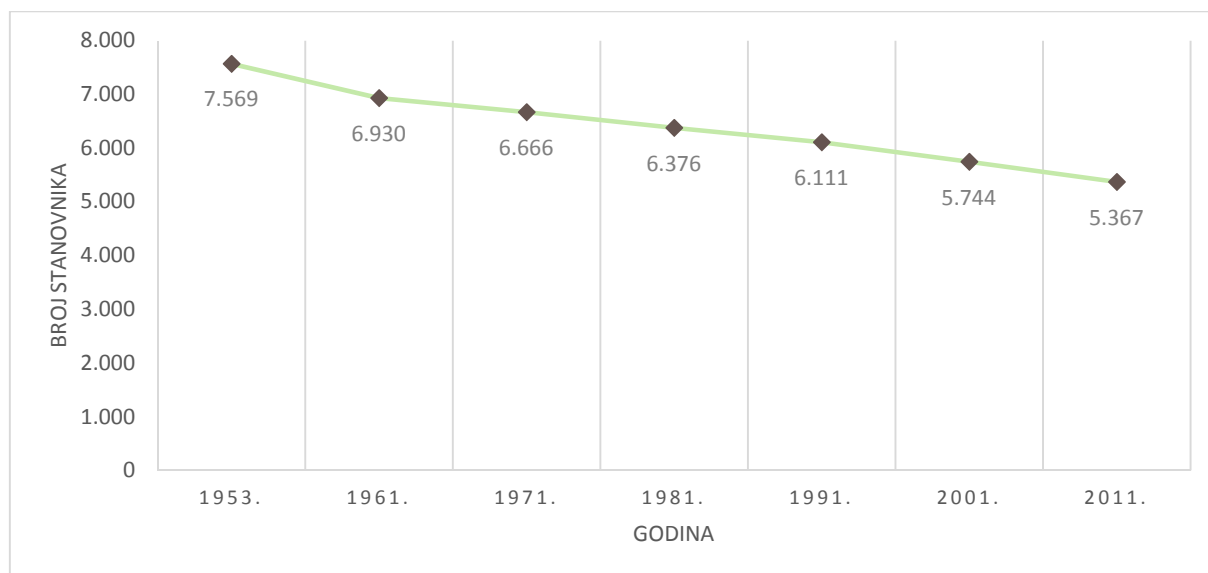
Tragovi ljudske aktivnosti na području općine Krapinske Toplice sežu još u pretpovijesno doba. Naime, na području općine pronađene su kljove mamuta te kamene sjekire iz neolitskog doba. Također su otkriveni i fosili iz Panonskog mora koji datiraju iz miocenskog doba. U antičko doba, Rimljani su toplice prozvali *Aquae vivae* i ponajprije su služile za okrepu i odmor rimskom legijama na putu prema Panoniji.

Prvi spomen Krapinskih Toplica datira iz 1334. godine kada se u popisu župa zagrebačke biskupije spominje Župa Svetog Trojstva u Toplicama. Prva preteča današnjih bolnica u Krapinskim Toplicama pojavljuje se 1609. godine kada tadašnji vlasnik toplica Franjo Keglević gradi ksendohij. Radi se o zgradi koja je služila za prijem osoba te se nalazila između crkve i kupališta. Slijedi ubrzani razvoj toplica, pa su već početkom 18. stoljeća Krapinske Toplice naše najpoznatije kupalište. U drugoj polovici 18. stoljeća (1772. godine) u toplicama se koriste tri izvora, pri čemu je srednji izvor (*Gospodska kupelj*) već tada natkriven. **Pravi procvat Krapinske Toplice doživljavaju 1859. godine kada poznati trgovac Jakov Badl kupuje postojeće i gradi nove kupelji (*Jakobova, Marijina i Pučka kupelj*). Pored njih, također se gradi hotel, lječilište, restoran (*Bellevue*) te se formiraju i sade parkovi i aleja. Upravo iz navedenog razloga Krapinske Toplice postaju omiljeno mondano kupalište austrougarske elite.** O kvaliteti tadašnje turističke ponude Krapinskih Toplica govori podatak da su 1882. i 1885. godine osvojile zlatnu medalju za turističku kvalitetu na međunarodnim izložbama. Sredinom 20. stoljeća osniva se *Kupališno lječilište* koje desetak godina kasnije prerasta u *Bolnicu za reumatske bolesti i rehabilitaciju*. Moderni uzlet započeo je na odjelu za reumatologiju, da bi se s vremenom djelatnost proširila i na ortopediju, neurologiju i kardiologiju. Krajem 20. stoljeća grade se dvije nove bolničke zgrade. Ova ustanova od 1994. godine djeluje pod nazivom *Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice*. **Nakon osamostaljena Republike Hrvatske, Krapinske Toplice postaju središtem privatnih ulaganja u zdravstvo.** Tako je primjerice 1996. godine osnovana prva privatna klinika u Hrvatskoj (*Magdalena*), dok je 2008. godine osnovana ortopedska bolnica *Akromion*.

3 DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE I KRETANJA

Temeljem podataka dobivenih iz Popisa stanovništva provedenog 2011. godine, u 17 naselja koja čine općinu Krapinske Toplice, živjelo je ukupno 5.367 stanovnika. Primjetan je trend smanjenja broja stanovnika budući da je prema podacima iz prijašnjeg Popisa stanovništva iz 2001. godine na području općine Krapinske Toplice živjelo 5.744 stanovnika. Sličan trend smanjenja broja stanovnika uočljiv je i na županijskoj i državnoj razini. Detaljan prikaz kretanja broja stanovnika općine Krapinske Toplice od sredine 20. stoljeća do danas dan je na Grafikonu 1. Vidljivo je da se broj stanovnika u 60-godišnjem razdoblju smanjio za 29%.

GRAFIKON 1 - KRETANJE BROJA STANOVNIKA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 1953.-2011.

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

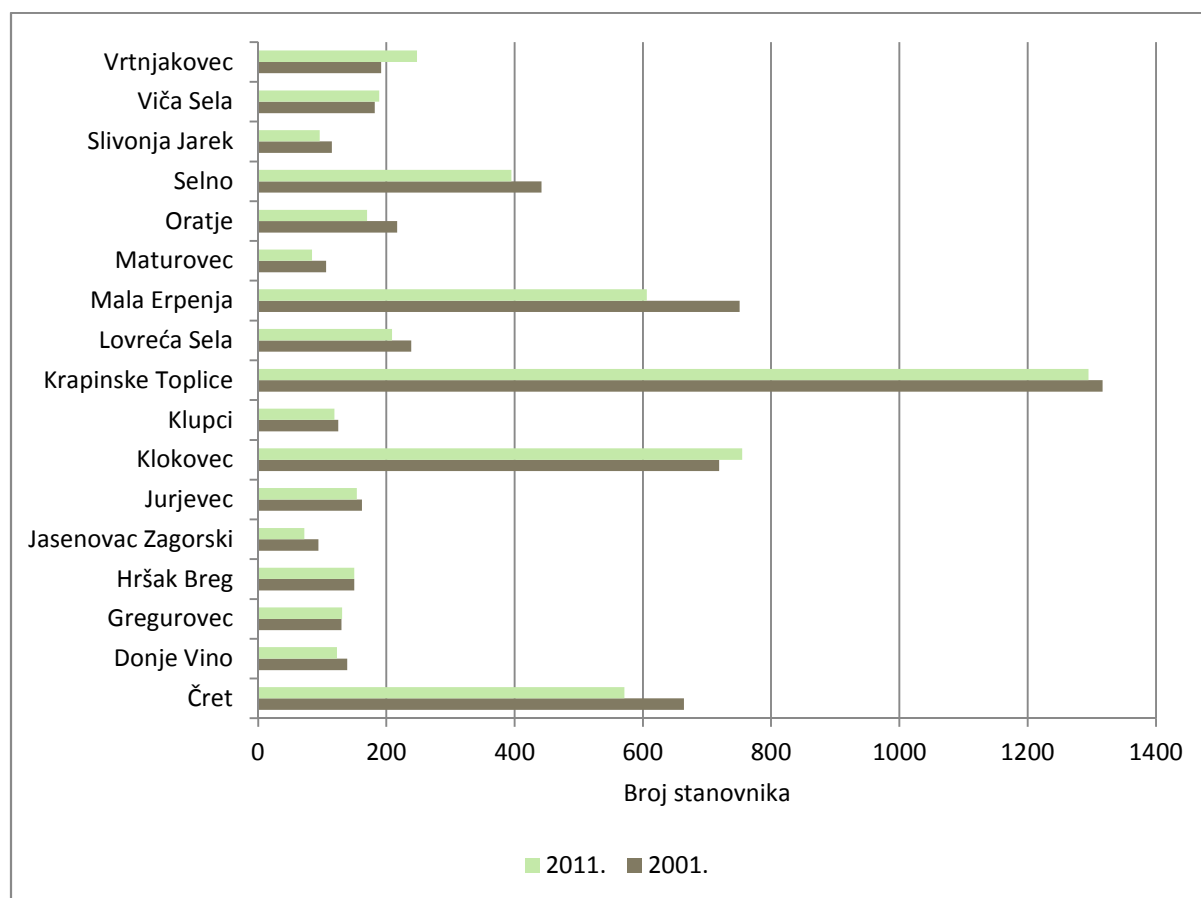
Gledajući kretanje broja stanovnika po naseljima koja su u sastavu općine Krapinske Toplice, također je primjetno smanjenje broja stanovnika u većini naselja. **Izuzetak od toga trenda su jedino naselja Gregurovec, Klokovec, Viča Sela i Vrtnjakovec.** Do najvećeg smanjenja stanovnika došlo je u naseljima Čret (sa 664 stanovnika u 2001. godini na 571 stanovnika u 2011. godini) i Maloj Erpenji (sa 751 stanovnika u 2001. godini na 606 stanovnika u 2011. godini). Smanjenje broja stanovnika može se pripisati starenju stanovništva i iseljavanju mlađe populacije u urbane sredine radi posla i boljih životnih uvjeta.

Prema podacima *Državnog zavoda za statistiku* tijekom 2013. godine na području općine Krapinske Toplice rođeno je 39 djece, a umrlo 82 osobe što predstavlja negativni prirodni prirast od -43.

Vitalni indeks predstavlja broj živorođenih na 100 umrlih osoba. Podaci iz ovog izvora također govore kako vrijednost ovog pokazatelja za općinu Krapinske Toplice iznosi 47,6. Vrijednost ovog pokazatelja je manja od vrijednosti za Krapinsko zagorsku županiju (61,2) te od prosječne vrijednosti za gradove (72,4) i općine (55,7) u sastavu Krapinsko-zagorske županije. Niži vitalni indeks od općine Krapinske Toplice imaju samo općine Budinščina (38,3), Desinić (29,6), Hrašćina (40,9), Jesenje (45,8), Konjšćina (28,8), Kraljevec na Sutli (35,5), Kumrovec (28), Lobar (36,5), Mihovljan (40,6) te Zagorska Sela (33,3). **Promatrajući trend kretanja vrijednosti vitalnog indeksa, vidljivo je da u razdoblju od 2011. – 2013. godine vrijednost kontinuirano opada u prosjeku za 15%. Ovaj podatak pokazuje da broj umrlih znatno premašuje broj živorođene djece (u suglasju sa negativnim prirodnim prirastom) što pak ukazuje na činjenicu da će u budućim programima socijalne politike zasigurno trebati više pažnje posvetiti razvoju različitih usluga za starije osobe.**

Kretanje broja stanovnika u naseljima u sastavu općine Krapinske Toplice u razdoblju od 2001. do 2011. godine dan je na Grafikonu 2.

GRAFIKON 2 - KRETANJE BROJA STANOVNIKA U NASELJIMA U SASTAVU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

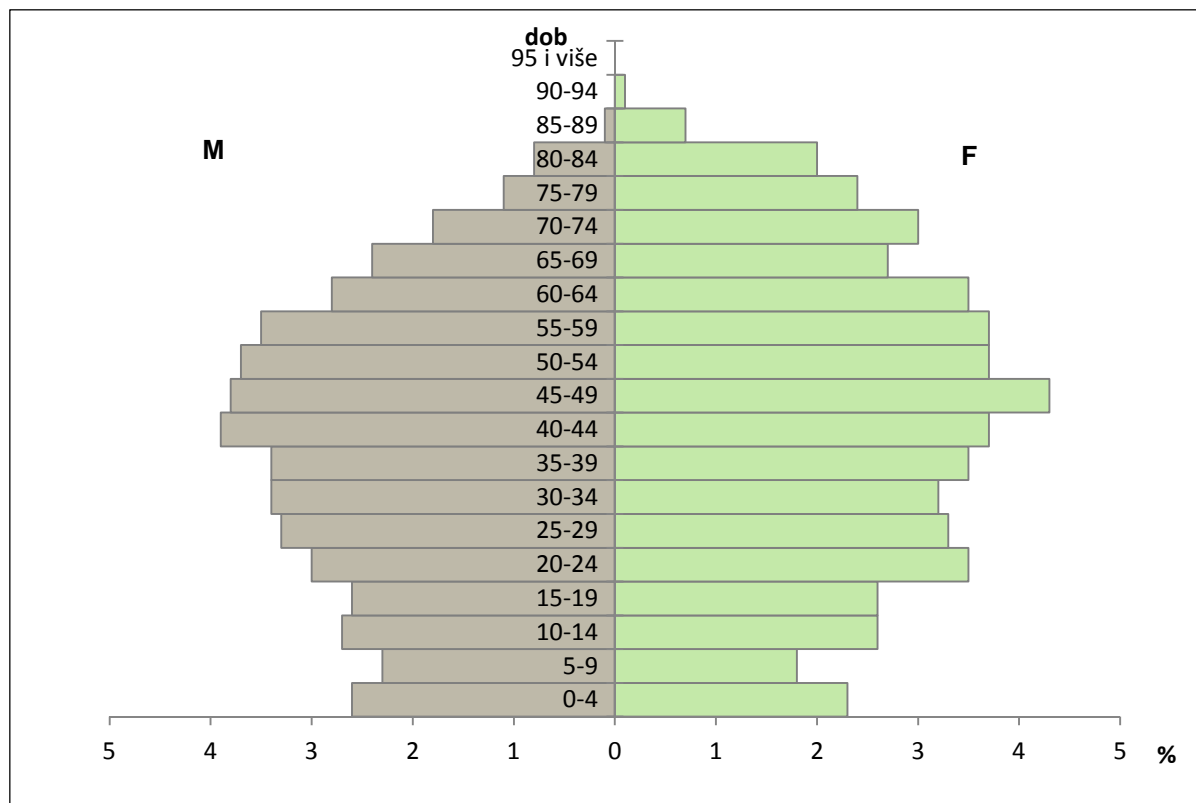

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Gledajući sastav stanovništva obzirom na spol, vidljivo je kako u stanovništvu općine Krapinske Toplice prevladavaju žene (51,44% od ukupnog broja stanovnika u 2011. godini). Analizom sastava stanovništva obzirom na dob, uočeno je kako većina muškaraca (4,25% od ukupnog stanovništva općine) spada u dobnu skupinu od 45 do 49 godina dok većina žena (3,82% od ukupnog stanovništva općine) spada u dobnu skupinu od 50 do 54 godine. Prosječna starost stanovništva u Krapinskim Toplicama iznosi 43,3 godine (45 godina žene i 41 godina muškarci). Usporedba prosječne starosti prema Popisu stanovništva 2001. godine i 2011. godine pokazuje da je stanovništvo starije za 2 godine. Koeficijent starosti (udio stanovništva starijeg od 65 godina) također se u promatranom 10-godišnjem razdoblju povećava te sada iznosi 26 te je veći od prosjeka Krapinsko-zagorske županije i među većima od svih općina na području Krapinsko-zagorske županije. Podaci o indeksu starenja (postotni udio osoba starijih od 60 godina u odnosu na broj stanovnika u dobi od 0-19), koji za Krapinske Toplice iznosi 141% također ukazuje na proces demografskog starenja stanovništva te je veći od udjela koje staračko stanovništvo ima u razvijenim europskim zemljama.

Dobno spolna struktura stanovništva općine Krapinske Toplice grafički je prikazana na Grafikonu 3. pomoću dobno spolne piramide. Gledajući oblik dobno spolne piramide može se reći da ona ima oblik košnice (stacionarni tip) s tendencijom da u budućnosti poprimi oblik urne (regresivni ili konstriktivni tip). **Podatci ukazuju da trenutno prevladava stanovništvo zrele dobi dok će u budućnosti zbog malog broja rođenih i starenja stanovništva prevladavati staro stanovništvo. To će u budućnosti samo još više pojačati proces depopulacije i dovesti do daljnjeg smanjenja broja stanovnika.**

GRAFIKON 3 - DOBNO SPOLNA PIRAMIDA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Gledajući obrazovnu strukturu stanovništva općine Krapinske Toplice, uočljivo je kako je ona relativno povoljna. Čak **42,69% stanovništva općine ima završenu srednju školu dok ih je 9,93% visokoobrazovano**. Gledajući stanovništvo sa srednjoškolskim obrazovanjem, vidljivo je kako većinu čine muškarci (24,07% od ukupnog broja stanovnika općine) dok kod stanovništva sa visokim obrazovanjem većinu čine žene (5,31% od ukupnog broja stanovnika općine). Obzirom na završenu srednju školu, većina stanovništva sa srednjoškolskim obrazovanjem završila je industrijske i obrtničke strukovne škole u trajanju od 1 do 3 godine (24,11% od ukupnog broja stanovnika općine), a slijede ih osobe sa završenim tehničkim i srodnim strukovnim školama u trajanju od 4 i više godina (16,38% od ukupnog broja stanovnika općine). Može se uočiti kako je udio osoba bez ikakvog obrazovanja vrlo malen te iznosi svega 0,88% od ukupnog stanovništva općine. Primjetno je kako je relativno visok udio osoba koje su završile samo osnovnu školu (17,40% od ukupnog stanovništva općine), međutim to su uglavnom osobe starije životne dobi koje su već izašle sa tržišta rada te se nalaze u mirovini. Detaljan prikaz obrazovne strukture stanovništva sa područja općine Krapinske Toplice dan je u Tablici 2.

TABLICA 2 - OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

	Bez škole	Osnovna škola	Srednja škola				Visoko obrazovanje			
			Industrijske i obrtničke strukovne škole u trajanju od 1 do 3 godine	Tehničke i srodne strukovne škole u trajanju od 4 i više godina	Gim.	Ukupno	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktorat znanosti	Ukupno
UK	0,88%	17,40%	24,11%	16,38%	2,20%	42,69%	4,70%	5,07%	0,17%	9,93%
M	0,30%	7,30%	16,42%	6,69%	0,97%	24,07%	2,16%	2,35%	0,11%	4,62%
Ž	0,58%	10,10%	7,70%	9,69%	1,23%	18,61%	2,53%	2,72%	0,06%	5,31%

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

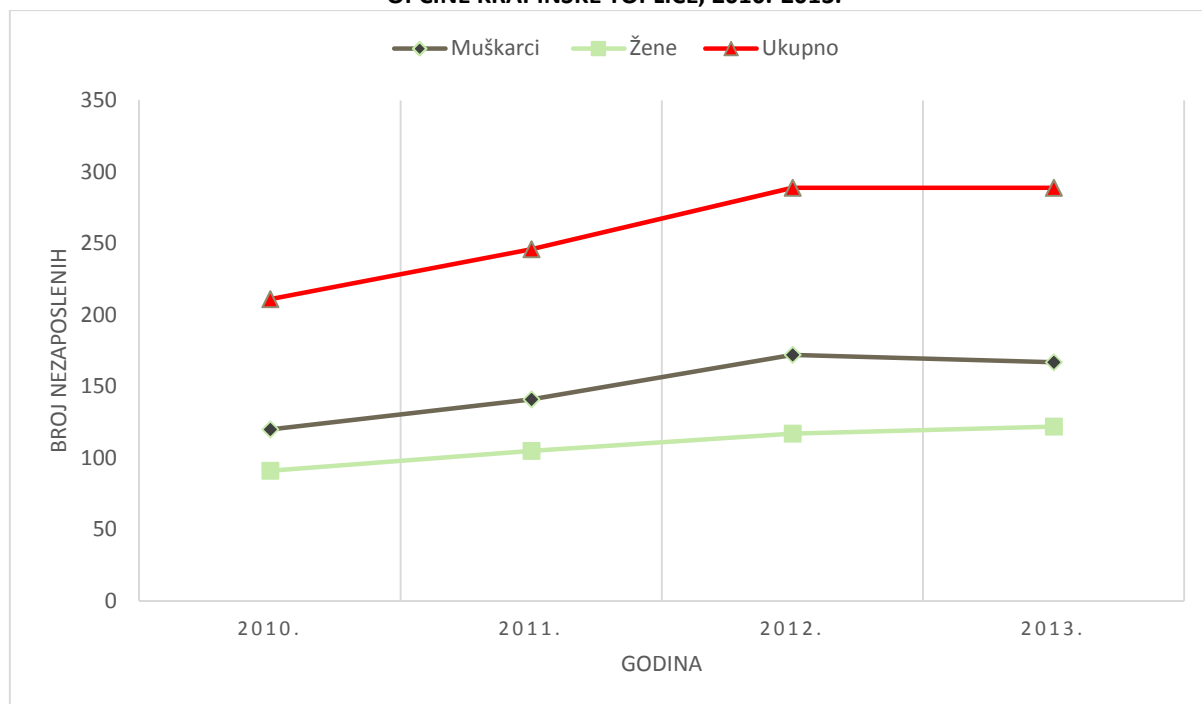
Uspoređujući obrazovnu strukturu stanovništva općine Krapinske Toplice sa obrazovnom strukturom Krapinsko-zagorske županije, vidljivo je da je udio stanovništva sa završenom osnovnom školom i manje značajno manji u odnosu na prosjek Krapinsko-zagorske županije (52,8%). Ujedno, veći je udio stanovništva sa završenom tehničkom srednjom školom te puno veći udio stanovništva koje je visoko obrazovano (KZŽ = 5,8%). Prema podacima *Instituta sinergije znanosti i društva*, a sukladno Popisu stanovništva 2011. godine, u Republici Hrvatskoj živi ukupno 14% visokoobrazovanog stanovništva. Trenutačno je europski prosjek 30% visokoobrazovanog stanovništva, a do 2020. planira se postizanje rezultata 40% visokoobrazovanih na europskoj razini. **Ovako izražajne razlike u obrazovnim resursima neupitno utječu i na trenutačnu i na buduću gospodarsku situaciju, posebice kada se uzme u obzir da se može očekivati daljnja depopulacija udaljenih i ruralnih krajeva i odlazak (ili ne vraćanje nakon završetka studija) visokoobrazovanog stanovništva.**

4 TRŽIŠTE RADA

4.1 Nezaposlenost

Prema podacima *Hrvatskog zavoda za zapošljavanje* tijekom 2013. godine na prostoru općine Krapinske Toplice evidentirano je 289 nezaposlenih osoba. Ovaj broj je jednak broju nezaposlenih tijekom 2012. godine, međutim od 2010. godine pa nadalje, primjetan je porast broja nezaposlenih. Slična kretanja prisutna su i u Krapinsko zagorskoj županiji gdje je od 2010. godine, iz godine u godinu, također primjetan porast broja nezaposlenih. Izuzetak predstavlja 2013. godina kada je u odnosu na godinu ranije smanjen broj nezaposlenih osoba (tijekom 2012. godine evidentirano je 8.960 nezaposlenih osoba u Krapinsko zagorskoj županiji dok ih je tijekom 2013. godine evidentirano 8.615). Gledajući nezaposlene osobe na području općine Krapinske Toplice tokom zadnje četiri godine, primjetno je kako većinu nezaposlenih čine muškarci (prosječno oko 55% od ukupnog broja nezaposlenih osoba). Vidljivo je kako je tijekom zadnje četiri godine kontinuirano rastao broj nezaposlenih muškaraca i žena. Prema podacima *Hrvatskog zavoda za zapošljavanje*, **u 2013. godini stopa nezaposlenosti među muškarcima iznosila je 22,10%, među ženama 9,50% dok je ukupna stopa nezaposlenosti na području općine iznosila 14,20%**. Grafički prikaz kretanja nezaposlenosti među muškarcima i ženama te ukupnog broja nezaposlenosti na području općine Krapinske Toplice dan je na Grafikonu 4.

GRAFIKON 4 - NEZAPOSLENOST MUŠKARACA I ŽENA TE UKUPNI BROJ NEZAPOSLENIH OSOBA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2010.-2013.

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

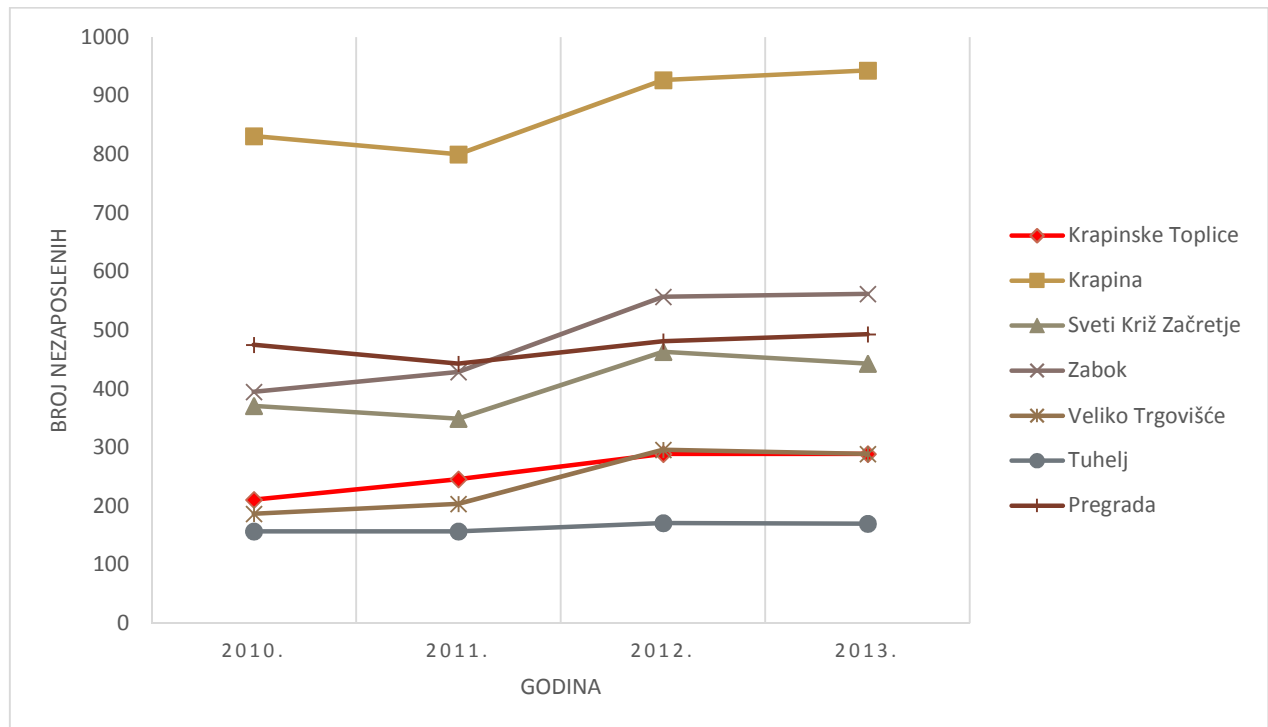
Uspoređujući nezaposlenost na području Krapinskih Toplica i susjednih jedinica lokalne samouprave (gradovi Krapina, Zabok, Pregrada te općine Sveti Križ Začretje, Veliko Trgovišće i Tuhelj) primjetno je kako je došlo do porasta broja nezaposlenih osoba, te je u svim jedinicama lokalne samouprave broj nezaposlenih u 2013. godini veći u odnosu na 2010. godinu.

U promatranom vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine, negativni trendovi najizraženiji su u Zaboku i Krapinskim Toplicama. Naime, na području Zaboka iz godine u godinu je rastao broj nezaposlenih osoba dok je na području Krapinskih Toplica do prekida ovoga negativnog trenda došlo tek u 2013. godini kada je broj nezaposlenih osoba bio jednak onome u 2012. godini (289 nezaposlenih osoba). Do blagoga oporavka na području Svetog Križa Začretja, Velikog Trgovišća i Tuhelja došlo je u 2013. godini kada je u odnosu na prijašnju godinu smanjen broj nezaposlenih osoba. Gledajući stope nezaposlenosti u Krapinskim Toplicama i susjednim jedinicama lokalne samouprave vidljivo je kako nezaposlenost na području Krapinskih Toplica nije velika.

Spomenuto je kako je u 2013. godini stopa nezaposlenosti na području Krapinskih Toplica iznosila 14,20% dok nižu stopu nezaposlenosti ima jedino grad Zabok (10,40%). Ostale jedinice lokalne samouprave imaju veće stope nezaposlenosti u odnosu na Krapinske Toplice, pa je tako ona najviša u Svetom Križu Začretju (26,30%) i Tuhelju (30,80%). Povoljan položaj

Krapinskih Toplica u odnosu na susjedne jedinice lokalne samouprave može se objasniti činjenicom da se ova općina sve više orijentira na zdravstveni turizam koji nije toliko podložan negativnim utjecajima gospodarskih kretanja. Usporedni prikaz kretanja nezaposlenosti na području Krapinskih Toplica i susjednih jedinica lokalne samouprave dan je na Grafikonu 5.

GRAFIKON 5 - BROJ NEZAPOSLENIH NA PODRUČJU KRAPINSKIH TOPLICA I SUSJEDNIH JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Analizirajući nezaposlene osobe, koje su evidentirane na području Krapinskih Toplica u 2012. godini, s obzirom na dob i spol uočeno je kako najviše nezaposlenih muškaraca (9,69% nezaposlenih) i žena (11,42% nezaposlenih) spada u dobnu skupinu od 20 do 24 godine. **Visoka nezaposlenost mladih (21,11% nezaposlenih) u skladu je sa situacijom u Krapinsko-zagorskoj županiji gdje su mladi u dobi od 20 do 24 godine također najmnogobrojniji među nezaposlenima (čine 17,39% nezaposlenih u Krapinsko zagorskoj županiji).** Najmanji broj nezaposlenih je među muškarcima i ženama u dobi od 45 do 60 godina, pri čemu je nezaposlenost žena manja u odnosu na muškarce. Ovo nije u skladu sa situacijom na razini Krapinsko-zagorske županije budući da je tamo najmanji broj nezaposlenih muškaraca i žena u dobi od 30 do 45 godina dok nezaposlenost osoba starijih od 45 godina veća. **Upravo bi nezaposlenost među mladima i zreom populacijom u budućnosti mogla dovesti do daljnjeg iseljavanja u urbana područja na kojima je lakše pronaći posao.**

Gledajući strukturu nezaposlenih s obzirom na njihovo obrazovanje, u razdoblju od 2010. do 2013. godine, primjetan je porast nezaposlenih među osobama koje su završile srednje strukovne i obrtničke škole u trajanju od 3 (41,52% nezaposlenih u 2013. godini) i 4 godine (25,61% nezaposlenih u 2013. godini). S druge strane, najniža nezaposlenost je među osobama koje imaju završenu gimnaziju (2,42% nezaposlenih u 2013. godini) te fakultet (2,77% nezaposlenih u 2013. godini).

Promatrajući nezaposlene osobe s obzirom na trajanje nezaposlenosti, uočeno je kako je tijekom 2012. godine najveći broj nezaposlenih osoba bez posla najduže pola godine (40,49% nezaposlenih osoba). Po brojnosti ih slijede osobe koje su bez posla od 1 do 2 godine (21,45% nezaposlenih). **Uzrok ovako visokoj nezaposlenosti može se povezati sa činjenicom da se radi o osobama koje su tek završile svoje obrazovanje te su se uključile na tržište rada što potvrđuje ranije iznesen podatak o visokoj nezaposlenosti među mladima.** Slična situacija je i na razini Krapinsko zagorske županije gdje je 39,84% nezaposlenih bilo bez posla pola godine. S druge strane, najmanje nezaposlenih je među osobama koje su bez posla više od 5 godina (4,84% nezaposlenih), što je u skladu sa stanjem u Krapinsko zagorskoj županiji (8,63% nezaposlenih).

4.2 Zaposlenost

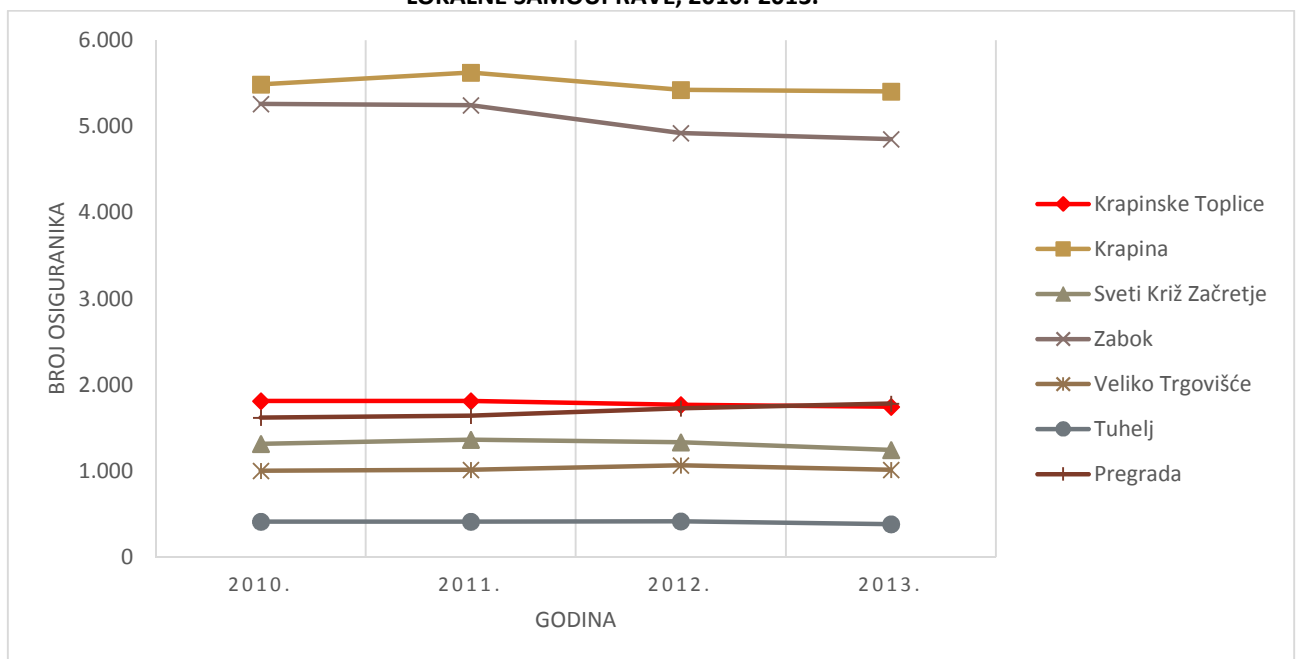
Prema podacima *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje* tijekom 2013. godine na području Krapinskih Toplica evidentirano je 1.747 zaposlenih osoba (5,32% zaposlenih na području Krapinsko zagorske županije). Gledajući osnovu osiguranja, ustanovljeno je da je najviše osoba zaposleno kod pravnih osoba (1.426 osobe ili 81,63% osiguranika). Po brojnosti ih slijede osobe zaposlene kod fizičkih osoba (193 osobe ili 11,05% osiguranika) te obrtnika (94 osobe ili 5,38% osiguranika).

S druge strane, najmanje osoba zaposleno je kod poljoprivrednika (24 osobe ili 1,37% osiguranika), osoba koje se bave samostalnom profesionalnom djelatnošću (7 osoba ili 0,40%) te osiguranika sa produženim osiguranjem (3 osobe ili 0,17%). **U promatranom vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine došlo je do smanjenja broja zaposlenih osoba na području Krapinskih Toplica.** Broj zaposlenih je padao iz godine u godinu, pa je tako tijekom 2010. godine evidentirano 1.813 zaposlenih osoba dok ih je tijekom 2013. evidentirano 1.747. Ovakvo kretanje broja zaposlenih donekle prati trendove na razini Krapinsko-zagorske

županije gdje je u istom vremenskom razdoblju također zabilježeno smanjenje broja zaposlenih. Izuzetak predstavlja 2013. godina kada je došlo do prekida negativnog trenda, te je zabilježeno 32.838 zaposlenih osoba dok ih je tijekom 2012. godine zabilježeno 32.744.

Uspoređujući kretanje broja zaposlenih na području općine Krapinske Toplice i susjednih jedinica lokalne samouprave, uočeno je kako tijekom 2013. godine više osoba radi na području gradova Krapine (5.405 osoba ili 16,46% zaposlenih na području Krapinsko zagorske županije), Zaboka (4.852 osobe ili 14,78% zaposlenih sa područja županije) te Pregrade (1.784 osobe ili 5,43% zaposlenih sa područja županije). Općine Sveti Križ Začretje (1.244 osobe ili 3,79% zaposlenih sa područja županije), Veliko Trgovišće (1.014 osoba ili 3,09% zaposlenih sa područja županije) i Tuhelj (382 osobe ili 1,16% zaposlenih sa područja županije) imaju manji broj zaposlenih u odnosu na općinu Krapinske Toplice. U svim jedinicama lokalne samouprave, osim grada Pregrade, u vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine došlo je do smanjenja broja zaposlenih osoba. Najnegativniji trend zabilježen je na području Zaboka i Krapinskih Toplica gdje se iz godine u godinu smanjivao broj zaposlenih osoba što je u skladu s ranije iznesenim podacima o porastu broja nezaposlenih. Usporedni prikaz kretanja broja zaposlenih (osiguranika mirovinskog osiguranja) na području Krapinskih Toplica i susjednih jedinica lokalne samouprave dan je na Grafikonu 6.

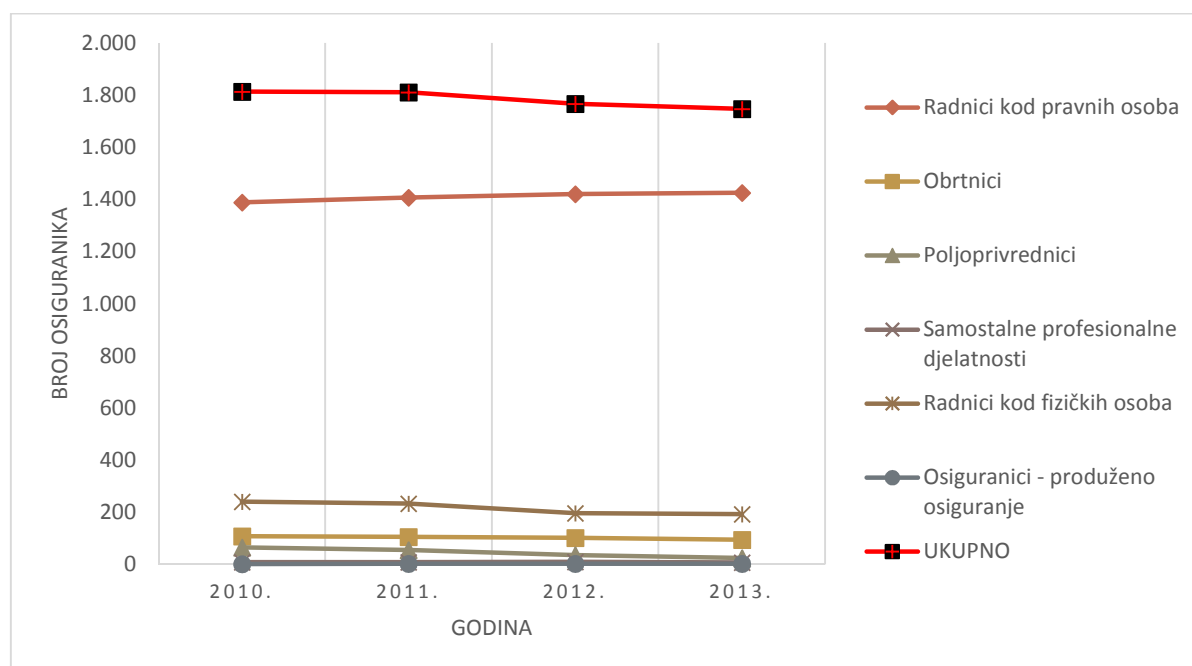
GRAFIKON 6 - KRETANJE BROJA ZAPOSLENIH NA PODRUČJU KRAPINSKIH TOPLICA I SUSJEDNIH JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE, 2010.-2013.

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Analizom zaposlenih s područja općine Krapinske Toplice, obzirom na osnovu osiguranja, vidljivo je kako je u razdoblju od 2010. do 2013. godine došlo do porasta broja zaposlenih kod pravnih osoba dok je u svim ostalim skupinama (zaposleni kod fizičkih osoba, obrtnika, poljoprivrednika, osoba koje se bave samostalnom profesionalnom djelatnošću te osiguranika sa produženim osiguranjem) došlo do smanjenja broja zaposlenih. **Iako zaposleni kod pravnih osoba čine oko 80% zaposlenih, porast broja zaposlenih kod pravnih osoba nije mogao ublažiti trend smanjenja broja zaposlenih na razini cijele općine.** Isti trend prisutan je i na području Krapinsko zagorske županije gdje je unatoč povećanju zaposlenih kod pravnih osoba došlo do smanjenja ukupnog broja zaposlenih. Detaljan prikaz broja zaposlenih s obzirom na osnovu osiguranja na području Krapinskih Toplica dan je na Grafikonu 7.

GRAFIKON 7 - STRUKTURA ZAPOSLENIH SA PODRUČJA KRAPINSKIH TOPLICA, 2010.-2013.

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

4.3 Korisnici mirovina

Prema podacima *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje* krajem 2013. godine na području Krapinsko-zagorske županije evidentirano je 33.373 korisnika mirovina. Na županijskoj razini odnos broja korisnika mirovina i osiguranika (zaposlenika) iznosio je 1:0,98 što znači da na jednog umirovljenika dolazi manje od jednog osiguranika (zaposlene osobe). **Vrijednost ovoga pokazatelja za područje općine Krapinske Toplice iznosi 1:1,28 što znači kako na jednog**

umirovljenika dolazi više od jednog osiguranika (zaposlena osoba). Vidljivo je kako na području općine Krapinske Toplice ovaj pokazatelj ima veću vrijednost u odnosu na županijski (1:0,98) i nacionalni prosjek (1:1,15 u ožujku 2014. godine). **Prema tome, jasno je da je spomenuti omjer umirovljenika i zaposlenih povoljan te da održivost mirovinskog sustava nije toliko ugrožena kao na županijskoj i nacionalnoj razini.**

Tijekom 2013. godine na području općine Krapinske Toplice evidentirano je ukupno 1.365 korisnika mirovina što predstavlja svega 4,09% od ukupnog broja korisnika mirovina u Krapinsko-zagorskoj županiji. Od 1.365 korisnika mirovina na području općine Krapinske Toplice većinu čine žene na koje otpada 786 korisnika (57,58%). Prema podacima za istu godinu, prosječna duljina radnog staža na području Krapinski Toplica iznosila je 28 godina, 1 mjesec i 9 dana što je približno jednako prosječnoj duljini radnog staža na području Krapinsko-zagorske županije (28 godina, 8 mjeseci i 9 dana). **Uspoređujući dužinu radnog staža muškaraca i žena s područja Krapinskih Toplica, uočeno je da muškarci imaju radni staž koji je za 2 godine duži od ženskog (prosječna dužina muškog radnog staža iznosi 29 godina, 3 mjeseci i 7 dana dok prosječna dužina ženskog radnog staža iznosi 27 godina, 3 mjeseca i 3 dana).** Slične vrijednosti su i na razini Krapinsko zagorske županije budući da i ovdje muškarci imaju radni staž koji je za 2 godine duži od ženskog (muški radni staž iznosi 29 godina, 11 mjeseci i 18 dana dok ženski radni staž iznosi 27 godina, 9 mjeseci i 12 dana).

Podaci *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje* iz 2012. godine govore kako je većina umirovljenika s područja općine Krapinske Toplice bila u starosnoj ili prijevremenoj starosnoj mirovini (638 korisnika ili 46,64%). Prema brojnosti slijede ih korisnici invalidskih (462 korisnika ili 33,77%) i obiteljskih mirovina (268 korisnika ili 19,59%). Ovo ne odstupa od podataka za Krapinsko zagorsku županiju budući da su i tamo najbrojniji umirovljenici u starosnoj ili prijevremenoj starosnoj mirovini (41,55%) dok je najmanje umirovljenika u obiteljskoj mirovini (24,34%). Gledajući iznos mirovina, može se uočiti kako su najveće mirovine koje se isplaćuju umirovljenicima u starosnoj ili prijevremeno starosnoj mirovini (2.230,66 kuna) dok se najmanje mirovine isplaćuju umirovljenicima koji su u obiteljskoj mirovini (1.630,51 kuna). Uspoređujući iznose mirovina općine Krapinske Toplice i prosjek Krapinsko-zagorske županije, uočeno je kako su starosne i prijevremene starosne te invalidske mirovine neznatno manje u odnosu na županijski prosjek. Prosječna mirovina (zbroy prosječne starosne, prijevremene starosne, invalidske i obiteljske mirovine) koja se isplaćivala na

području općine Krapinske Toplice iznosila je 1.970,59 kuna što je neznatno manje u odnosu na prosječnu mirovina u Krapinsko zagorskoj županiji (1.990,94 kuna). **Iznos prosječne mirovine može se povezati s obrazovnom strukturom stanovništva i duljinom radnog staža. Budući da na području Krapinskih Toplica 17,40% stanovništva ima završeno samo osnovnu školu te da se većinom ovaj broj odnosi na stariju populaciju, lako se može objasniti činjenica da je prosječna mirovina u općini niža u odnosu na onu u županiji.** Detaljan prikaz broja korisnika mirovina, prosječnog radnog staža te prosječnog iznosa mirovine na području Krapinskih Toplica tijekom vremenskog razdoblja od 2010. do 2013. godine dan je u Tablici 3.

TABLICA 3 - KORISNICI MIROVINA, PROSJEČNI RADNI STAŽ I PROSJEČNI IZNOS MIROVINA NA PODRUČJU KRAPINSKIH TOPLICA, 2010.-2013.

Godina	Broj korisnika			Prosječni staž (godine, mjeseci, dani)			Prosječni iznos mirovine u kunama		
	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž
2010.	1.367	595	772	27 06 29	28 10 18	26 07 00	1.924,75	2.091,60	1.796,15
2011.	1.385	606	779	27 10 10	29 01 21	26 10 10	1.933,95	2.093,41	1.809,90
2012.	1.368	590	778	27 10 05	29 00 01	26 11 23	1.970,59	2.130,93	1.849,00
2013.	1.365	579	786	28 01 09	29 03 07	27 03 03	2.032,76	2.203,02	1.907,34

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

5 DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

5.1 Predškolsko i osnovnoškolsko obrazovanje

Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi (NN 10/97) regulira područje predškolskog odgoja koji predstavlja djelatnost od posebnog društvenog interesa. Na temelju Članka 1. *Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi*, utvrđeno je kako predškolski odgoj obuhvaća programe odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi koja se ostvaruje u dječjim vrtićima. Općina Krapinske Toplice je osnivač dječjeg vrtića "Maslačak", u sklopu kojega je

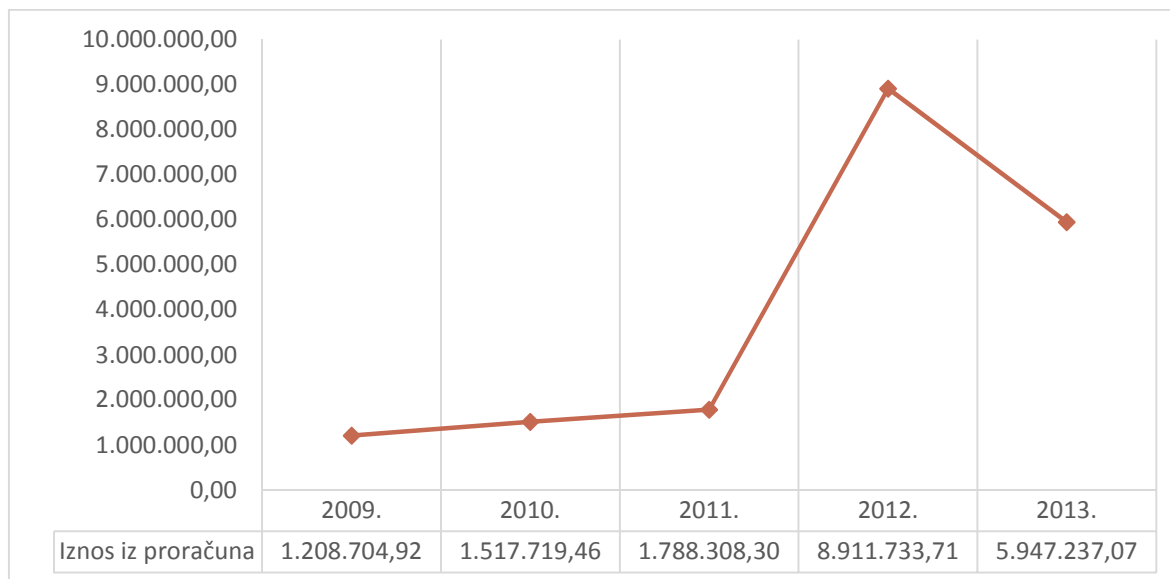
organizirana i jaslička grupa. Sam dječji vrtić otvoren je 1974. godine, a od 1999. godine radi kao samostalna ustanova u sklopu zgrade osnovne škole.

Prema dostupnim podacima za 2014. godinu, dječji vrtić "Maslačak" pohađalo je 68 korisnika pri čemu 16 korisnika pohađa jasličku grupu. **Zbog manjka prostora nije moguć upis većeg broja djece, pa se radi toga pristupilo izgradnji novog objekta u kojem bi se smjestio dječji vrtić.** Tijekom zadnjih pet godina (2009.-2013.), za izgradnju objekta dječjeg vrtića, Općina je iz svog proračuna izdvojila ukupno 13.243.325,69 kuna. U dječjem vrtiću je trenutno zaposleno 11 osoba, pri čemu stručno osoblje čini 8 djelatnika, dok 3 djelatnika čine pomoćno osoblje.

Kako bi ispunio svoju funkciju, dječji vrtić provodi tri programa: redoviti desetosatni program, kraći program predškole te ostale programe (učenje stranih jezika, folklor). Za potrebe predškolskog obrazovanja tijekom 2013. Godine, Općina Krapinske Toplice je iz svoga proračuna izdvojila 5.947.237,07 kuna što predstavlja smanjenje u odnosu na 2012. godinu kada je za istu svrhu izdvojeno 8.911.733,71 kuna.

Proučavajući izdatke iz proračuna Općine Krapinske Toplice za predškolsko obrazovanje, uočeno je kako se u vremenskom razdoblju od 2009. do 2012. iz godine u godinu povećavao iznos novčanih sredstava. O porastu izdataka za predškolsko obrazovanje dovoljno govori podatak da je u 2009. godini za tu namjenu izdvojeno 1.208.704,92 kuna dok su u 2012. (8.911.733,71 kuna) i 2013. (5.947.237,07 kuna) godini. Uzrok ovako velikom povećanju predstavljaju izdaci za izgradnju dječjeg vrtića "Maslačak". Primjerice oni su u 2009. godini iznosili 78.429,49 kuna, dok su u 2012. i 2013. godini narasli na 7.646.135,16 odnosno na 4.681.905,93 kuna. Grafički prikaz izdataka za predškolski odgoj na području Krapinskih Toplica tijekom zadnjih pet godina dan je na Grafikonu 8.

GRAFIKON 8 - IZDACI ZA PREDŠKOLSKO OBRAZOVANJE U OPĆINI KRAPINSKE TOPLICE, 2009.-2013.

Izvor: Proračun Općine Krapinske Toplice; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Za provođenje osnovnoškolskog obrazovanja na području općine Krapinske Toplice nadležne su *Osnovna škola Krapinske Toplice* te područne škole u Gregurovcu i Maloj Erpenji. Područnu školu u Gregurovcu pohađa ukupno 23 učenika u dvije smjene, dok područnu školu u Maloj Erpenji pohađa ukupno 13 učenika u jednoj smjeni.

Školska zgrada u Krapinskim Toplicama izgrađena je 1967. godine i zauzima površinu od 2.736 m². Tijekom školske godine 2013./2014. školu je pohađalo ukupno 377 učenika koji su raspoređeni u 16 razrednih odjela. Sama nastava izvodi se u dvije smjene. Za prehranu učenika predviđena je kuhinja i blagovaonica kapaciteta 102 sjedeća i 20 stajaćih mjesta. U sklopu osnovne škole nalazi se knjižnica sa čitaonicom u kojoj se nalazi knjižnični fond od 8.167 primjeraka namijenjenih učenicima. Za izvođenje nastave tjelesnog odgoja predviđena je sportska dvorana izgrađena 1975. godine. Materijalna ulaganja u obnovu školske zgrade u Krapinskim Toplicama odnose se na prenamjenu stare kotlovnice u multifunkcionalan radni prostor i blagovaonu. S aspekta poboljšanja nastavnog programa, potrebno je uvesti cjelovit sustav rada sa nadaren učenicima što je identificirana potreba i na razini cijele Krapinsko-zagorske županije.

U Krapinskim Toplicama postoji i škola pri *Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju* u sklopu koje djeluje specijalna osnovna škola za djecu koja se nalaze na liječenju i rehabilitaciji u bolnici. Iz proračuna Općine Krapinske Toplice izdvajaju se sredstva namijenjena

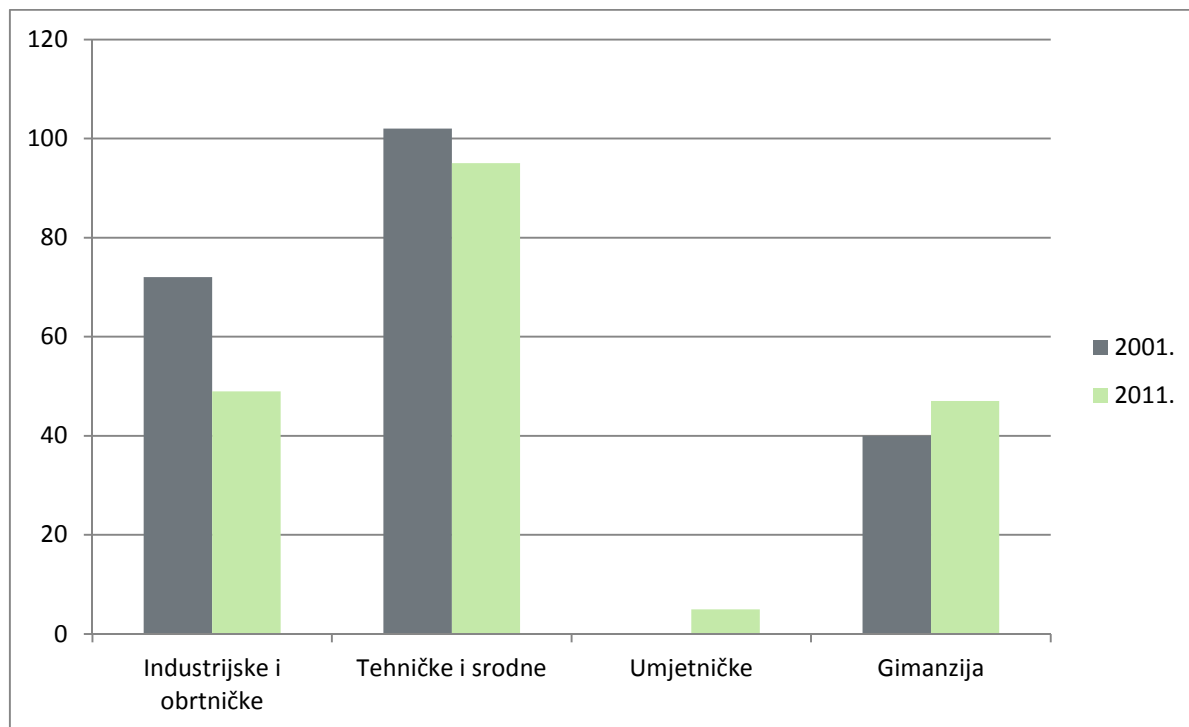
osnovnoškolskom obrazovanju u vidu: sufinanciranja cijena prijevoza učenika Osnovne škole Krapinske Toplice; financiranja programa Osnovne škole Krapinske Toplice; sufinanciranja prehrane učenika osnovne škole. Za stavku financiranja programa Osnovne škole Krapinske Toplice iz proračuna Općine tijekom 2013. godine izdvojeno je 64.000,00 kuna, tijekom 2012. godine 78.995,06 kuna a tijekom 2011. godine 48.686,16 kuna.

5.2 Srednjoškolsko i visoko obrazovanje

Na području općine Krapinske Toplice ne postoji niti jedna srednja škola u kojoj bi se odvijalo srednjoškolsko obrazovanje. Radi toga, učenici s područja Krapinskih Toplica putuju u druge jedinice lokalne samouprave kako bi bili uključeni u sustav srednjoškolskog obrazovanja. Grad Zabok i Grad Pregrada su susjedne jedinice lokalne samouprave na čijem području se nalaze srednje škole u kojima većina učenika s područja Krapinskih Toplica nastavlja svoje obrazovanje.

Prema podacima *Državnog zavoda za statistiku* koji su prikupljeni iz Popisa stanovništva 2011. godine, evidentirano je kako je sa područja Krapinskih Toplica u sustav srednjoškolskog obrazovanja uključeno 196 učenika. Ovaj broj predstavlja smanjenje u odnosu na 2001. godinu kada je u sustav srednjoškolskog obrazovanja bilo uključeno 214 učenika. Gledajući spol učenika, uočeno je kako je približno jednak broj djevojčica (99 u 2011. godini) i dječaka (97 u 2011. godini) uključen u sustav srednjoškolskog obrazovanja. U vremenskom razdoblju od 2001. do 2011. godine, smanjio se broj učenika upisanih u industrijske i obrtničke škole (sa 72 u 2001. godini na 49 u 2011. godini) te u tehničke i srodne škole (sa 102 u 2001. godini na 95 u 2011. godini). Istovremeno, došlo je do porasta broja učenika koji su pohađali gimnazije (sa 40 u 2001. godini na 47 u 2011. godini). Grafički prikaz broja učenika upisanih u pojedinu vrstu srednje škole dan je na Grafikonu 9.

GRAFIKON 9 - BROJ UPISANIH UČENIKA PREMA VRSTI SREDNJE ŠKOLE

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Općina Krapinske Toplice svake godine iz svoga proračuna stipendira redovite i nadarene učenike srednjih škola. Stipendija koja se dodjeljuje redovitim srednjoškolcima iznosi 300 kuna mjesečno, dok stipendija nadarenim srednjoškolcima iznosi 400 kuna mjesečno. Tijekom 2013. godine evidentirano je 18 učenika koji su primali stipendije u iznosu od 300 kuna mjesečno (redoviti srednjoškolci) i 1 učenik koji je primao stipendiju u iznosu od 400 kuna mjesečno (nadareni srednjoškolci).

Na području Krapinskih Toplica ne postoji institucija za izvođenje programa visokog obrazovanja. Na temelju podataka dobivenih iz Popisa stanovništva provedenog 2011. godine, evidentirano je kako su sa područja općine Krapinske Toplice u sustav visokog obrazovanja uključene 254 osobe. Ovo predstavlja znatan porast u odnosu na 2001. godinu kada je u sustav visokog obrazovanja bilo uključeno 148 osoba. **Povećanje broja osoba uključenih u sustav visokog obrazovanja može se pripisati nastojanjima da se na državnoj razini poveća broj visokoobrazovanih osoba.** Učinci ove pojave vidjeti će se tek u budućim razdobljima ponajprije kroz veće plaće stanovništva koje će raditi na bolje plaćenim poslovima. Prema podacima *Državnog zavoda za statistiku*, visoko obrazovanje odvija se u okviru stručnog i sveučilišnog studija. Od 254 osobe sa područja Krapinskih Toplica, koje su 2011. godine bile uključene u sustav visokog obrazovanja, njih 93 pohađalo je stručni studij dok ih je 161

pohađalo sveučilišni studij. Unutar kategorije stručni studij, najviše studenata pohađalo je stručni studij (88 osoba), a u okviru sveučilišnog studija najviše osoba pohađalo je preddiplomski studij (68 osoba). Općina Krapinske Toplice u 2013. godini stipendirala je 20 redovitih studenata (od 2011. – do 2013. godine održava se razina stipendiranja studenata, nema značajnijih promjena). Osim redovitih studenata, Općina je u 2013. godini stipendirala i 2 nadarena studenta. Detaljni prikaz studenata s područja općine Krapinske Toplice u 2011. godini dan je u Tablici 4.

TABLICA 4 - BROJ STUDENATA SA PODRUČJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2011. GODINA

Stručni studij	Stručni	88
	Specijalistički	5
	UKUPNO	93
Sveučilišni studij	Preddiplomski	68
	Diplomski, integrirani	66
	Poslijediplomski specijalistički, magistarski	17
	Doktorski	10
	UKUPNO	161

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

5.3 Zdravstvo

Ranije je spomenuto kako su Krapinske Toplice od najranijeg doba bile poznate po svojim termalnim izvorima koji su blagotvorno djelovali na zdravlje ljudi. Uz ovu činjenicu, **vidljivo je da su se na području općine razvile brojne zdravstvene ustanove.**

Djelatnost primarne zdravstvene zaštite te hitni medicinski postupci na području općine Krapinske Toplice obavljaju se u sklopu zdravstvene stanice Krapinske Toplice.

Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice namijenjena je za rehabilitaciju bolesnika s kardiološkim, neurološkim, reumatskim, ortopedskim oboljenjima te za rehabilitaciju djece. Bolnica raspolaže s kompletnom medicinskom dijagnostikom potrebnom za liječenje i praćenje rezultata liječenja. Medicinski programi temelje se na primjeni prirodnih ljekovitih sredstava zajedno sa svim modernim postupcima fizikalne medicine i rehabilitacije. Uz programe za rehabilitaciju provode se i programi preventivnog i rekreacijskog karaktera te sistematski pregledi. Bolnica je poznata po prirodnoj ljekovitoj vodi temperature od 39 do 41°C s velikim udjelom kalcija, magnezija i hidro karbonata. U sastavu bolnice nalaze se četiri zatvorena bazena. Za liječenje i rehabilitaciju bolesnika, voda se

upotrebljava u bazenima i kadama. Od specijalističkih usluga koje se pružaju pacijentima mogu se izdvojiti: liječenje i rehabilitacija posljedica ozljeda glave, mozga i drugih neuronskih bolesti; liječenje i rehabilitacija srčanih bolesnika s anginom pectoris, srčanim infarktom i nakon operacije srca; liječenje i rehabilitacija svih vrsta post-traumatskog stanja lokomotornog sustava; liječenje i rehabilitacija nakon ortopedskih operacija; liječenje i rehabilitacija degenerativnih stanja, reumatizma, dijabetesa s neurološkim i cirkulatornim komplikacijama; liječenje i rehabilitacija bolesnika s perifernim cirkulatornim smetnjama.

Magdalena, klinika za kardiovaskularne bolesti *Medicinskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera* u Osijeku započela je s radom 1997. godine te se proteže na preko 5.000 kvadratnih metara. Obuhvaća dvije angio sale, dvije kardiokirurške sale, jedinicu intenzivnog liječenja s 14 kreveta i odjele kardiologije i kardiokirurgije s 80 kreveta. Njezine temeljne djelatnosti su prevencija, kompletna neinvazivna i invazivna dijagnostika te perkutano i kirurško liječenje kardiovaskularnih bolesti. Godišnje se u *Magdaleni* obavi više od 4.300 hospitalizacija 10.000 ambulantnih kardioloških, kardiokirurških pregleda, ultrazvučnih pregleda i kontrola elektrostimulatora srca, 3.500 perkutanih dijagnostičkih i intervencijskih zahvata te više od 540 kardiokirurških i vaskularnih operacija.

Bolnica *Akromion* je najveća privatna ortopedska bolnica u Republici Hrvatskoj koja se prostire na oko 2.000 četvornih metara te je započela sa radom 2008. godine. Zgrada je iznajmljena od *Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice* te je u potpunosti rekonstruirana. Izgrađen je kompletno novi operacijski blok s tri operacijske sale i sobom za buđenje. Operacijske sale su opremljene najsuvremenijom opremom. Odjel se sastoji od 11 soba od kojih su tri jednokrevetne, šest dvokrevetnih i dva apartmana. U *Akromionu* se pružaju sve medicinske usluge iz područja ortopedije i traumatologije: od artroskopskih zahvata na ramenu, koljenu, kuku, gležnju, laktu do ugradnje umjetnih zglobova, kukova, koljena, ramena, gležnjeva i laktova. Osim toga, izvode se rekonstruktivni zahvati na svim zglobovima, liječenje prijeloma te posljedica prijeloma. Godišnje se obavi oko 1.300 operacija, od čega na proteze koljena, kukova i ramena otpada oko 350 zahvata.

Osim nabrojanih zdravstvenih ustanova na području općine Krapinske Toplice nalaze se dvije specijalističke ordinacije obiteljske medicine te dvije ordinacije dentalne medicine. U mjestu djeluje i Poliklinika za internu medicinu, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „Maček – Belencan“,

privatna praksa fizikalne medicine „Fizio Sanja“, a wellness i zdravstvene programe nude i dva toplička hotela.

S aspekta pametne specijalizacije na nacionalnoj razini, potrebno je uložiti napore u specijalizaciju područja općine za bavljenje zdravstvenim turizmom koji svakako predstavlja okosnicu daljnjeg razvoja. Neformalni klaster navedenih zdravstvenih ustanova već je oformljen u vidu dijeljenja resursa za rad, no potrebno je osmisliti cjelovit zdravstveno-turistički proizvod koji će biti osnova za jačanje konkurentnosti općine.

5.4 Kultura

Na području općine Krapinske Toplice nalaze se kulturna dobra koja su u evidenciji *Registra kulturnih dobara Ministarstva kulture*: crkva sv. Antuna; kurija Klokovec; crkva Blažene Djevice Marije; orgulje u crkvi Blažene Djevice Marije; crkva Presvetog Trojstva i župni dvor; kapela sv. Marije Magdalene; orgulje u crkvi Presvetog Trojstva te crkva sv. Jurja.

Također postoje i civilna društva zadužena za promicanje kulture na području općine: *Puhački orkestar Selno*; *Kulturno umjetničko društvo Zlatko Baloković*; *Kuburaško društvo Badl top*. Najvažnije je *Kulturno umjetničko društvo Zlatko Baloković* koje djeluje od 1978. godine. Društvo danas okuplja 125 članova podijeljenih u četiri sekcije: mješoviti pjevački zbor, tamburaški sastav, folklorna sekcija za djecu i odrasle te likovna sekcija.

Knjižnica i čitaonica Krapinske Toplice osnovana je 1973. godine u sastavu *Narodnog sveučilišta Zabok*. Od 1995. godine djeluje u sastavu općine Krapinske Toplice. Knjižnica je smještena u prizemlju zgrade *Doma kulture Krapinske Toplice* u prostoru veličine 140m². U knjižnici postoji dječji odjel i odjel za odrasle. Godišnje se u knjižnicu učlani više od 700 članova kojima je dostupan knjižnični fond od oko 15.000 naslova.

U općini postoji i Dom kulture koji predstavlja kapital za daljnji razvoj. Potrebno je osmisliti kvalitetan program iskorištavanja ovog kapitala u vidu potporne infrastrukture za sektor turizma, podizanje kvalitete života lokalnog stanovništva te stvaranje iskoristivog prostora za kvalitetno provođenje slobodnog vremena.

5.5 Sport

Od sportskih udruga koje djeluju na području općine Krapinske Toplice treba izdvojiti kuglaški klub *Obrtnik*, nogometni klub *Toplice* i stolnoteniski klub *Toplice*. Posebno se ističe kuglaški klub *Obrtnik* koji postiže zapažene rezultate na natjecanjima. Za potrebe financiranja rada sportskih udruga, Općina Krapinske Toplice svake godine iz svoga proračuna izdvaja određeni novčani iznos. Primjerice tijekom 2013. godine za navedenu stavku iz proračuna općine izdvojeno je 151.000,00 kuna što predstavlja smanjenje u odnosu na 2012. godinu kada je izdvojeno 154.880,00 kuna. Tijekom zadnjih pet godina (2009.-2013.) iz proračuna Općine izdvojeno je oko 150.000 godišnje za financiranje rada sportskih udruga.

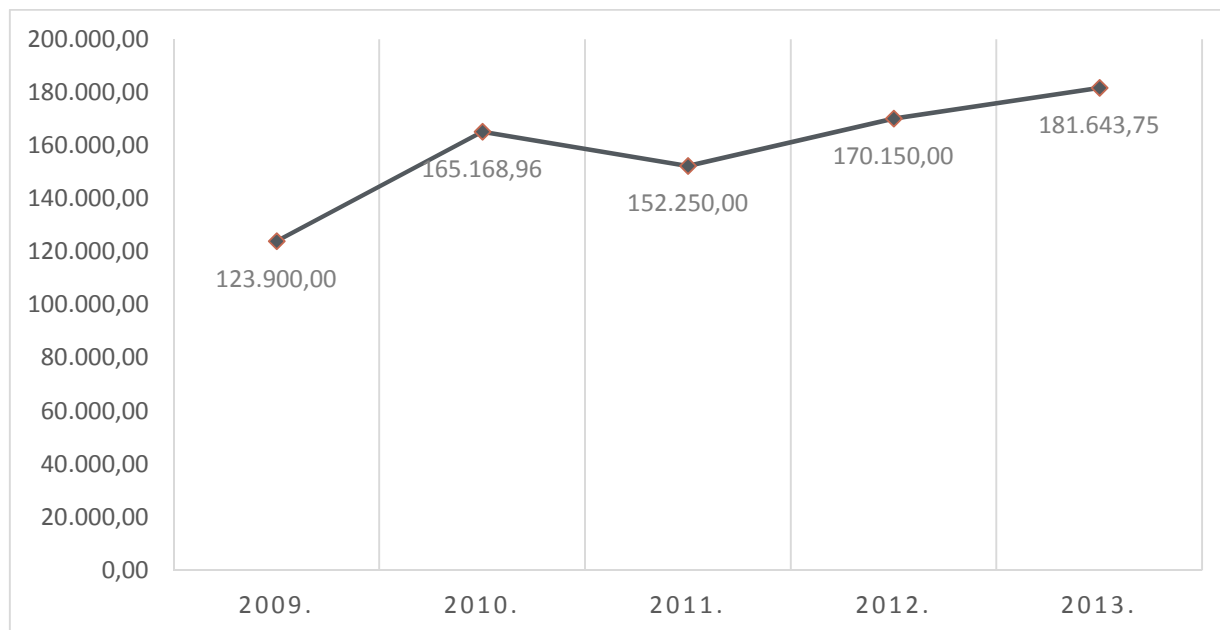
5.6 Organizacije civilnog društva

Na području općine registrirano je ukupno 37 udruga sukladno *Registru udruga* Ministarstva uprave. Udruge na području općine zauzimaju 3% ukupnog broja registriranih udruga u Krapinsko-zagorskoj županiji. Sektori u kojima djeluju odnose se na zdravstvo, sport, obrazovanje, ekologiju i pružanje socijalnih usluga.

Posebno je potrebno istaknuti: *Udruženje umirovljenika Krapinske Toplice*; *Kuburaško društvo Badl top*; *Kinološko društvo Toplice*. *Udruženje umirovljenika Krapinske Toplice* okuplja umirovljenike sa područja općine. Osim toga, ono pomaže ugroženim članovima kroz pružanje različitih oblika socijalne usluge. *Kuburaško društvo Badl top* bavi se poticanjem kuburaških manifestacija, poticanjem svojih članova za neposredno sudjelovanje u društvenom životu, nabavom opreme i potrebnog materijala te organizacijom sastanaka radi unapređenja kuburaštva i osposobljavanja novih članova. *Kinološko društvo Toplice* potiče, pomaže, organizira i financira uzgoj naših autohtonih lovačkih pasa. Pored toga, organizira stručna predavanja za kinološke pripravnike i vodiče pasa.

U svrhu financiranja rada udruga civilnog društva, Općina je tijekom 2013. godine izdvojila 181.643,75 kuna što predstavlja povećanje u odnosu na 2012. godinu kada je za istu namjenu izdvojeno 170.150,00. Općenito, tijekom zadnjih pet godina (2009.-2013.) iz godine u godinu se iz proračuna Općine izdvajalo sve više novčanih sredstava za financiranje rada udruga civilnog društva. Grafički prikaz izdataka za rad udruga civilnog društva dan je na Grafikonu 10.

**GRAFIKON 10 - IZDACI IZ PRORAČUNA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE ZA RAD UDRUGA CIVILNOG DRUŠTVA,
2009.-2013.**

Izvor: Proračun Općine Krapinske Toplice; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

5.7 Marginalizirane skupine i socijalna politika

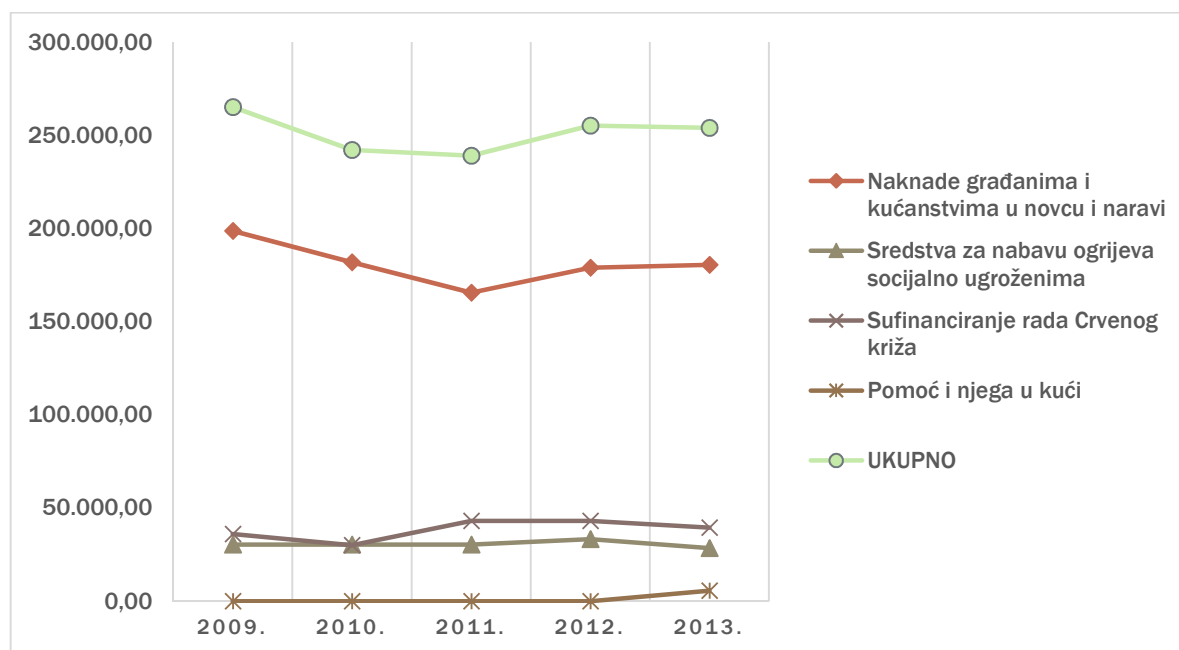
Provedbu socijalnog programa Općina Krapinske Toplice realizira kroz sufinanciranje socijalne skrbi koja uključuje: naknade građanima i kućanstvima u novcu; naknade građanima i kućanstvima u naravi; sredstva za nabavu ogrjeva socijalno ugroženom stanovništvu te sufinanciranje rada *Crvenog križa*.

Prema podacima dobivenim iz Popisa stanovništva iz 2011. godine, **na području Općine Krapinske Toplice živi ukupno 1.319 stanovnika sa teškoćama u obavljanju svakodnevnih poslova**. Ovo predstavlja čak 24,6% od ukupnog broja stanovnika na području općine. Najviše osoba sa poteškoćama u obavljanju svakodnevnih poslova nalazi se u dobnoj skupini od 60 do 64 godine. **Među radno sposobnim stanovništvom (15-64 godine), 11,14% (395 osobe) ima poteškoće u obavljanju svakodnevnih poslova.**

Tijekom 2013. godine za socijalnu skrb Općina Krapinske Toplice je iz svog proračuna izdvojila 253.864,17 kuna što predstavlja smanjenje u odnosu na 2012. godinu kada je izdvojeno 255.156,66 kuna. Najveći udio odnosio se na stavku socijalni program (koja objedinjuje naknade građanima i kućanstvima u novcu te naknade građanima i kućanstvima u naravi) te je na nju otpadalo 180.429,68 kuna. U vremenskom razdoblju od 2009. do 2013. godine

primjetno je smanjenje izdataka iz proračuna namijenjenih socijalnoj skrbi. Primjerice, najviše sredstava izdvojeno je tijekom 2009. godine (265.080,75 kuna) a najmanje tijekom 2011. godine (238.905,77 kuna). Grafički prikaz izdataka namijenjenih socijalnoj skrbi u vremenskom razdoblju od 2009. do 2013. godine dan je na Grafikonu 11.

GRAFIKON 11 - IZDACI IZ PRORAČUNA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE ZA SOCIJALNU SKRB, 2009.-2013.

Izvor: Proračun Općine Krapinske Toplice; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Na području općine ne postoje oblici institucionalne skrbi za stare i nemoćne stanovnike (obiteljski domovi, domovi za starije, državni domovi i sl.). Socijalnu uslugu pruža udruga umirovljenika koja je registrirana u sektoru socijalne skrbi. Aktivnosti su usmjerene na zastupanje i zagovaranje prava osoba s invaliditetom pružaju usluge svojim članovima kroz pružanje pravnih savjeta, organiziranje grupa za samopomoć, organizaciju slobodnog vremena i sportskih događaja, nabavku tehničkih pomagala za osobe s tjelesnim i osjetilnim oštećenjima i sl.

Obzirom na razvijen lječilišni / zdravstveni sektor, moguće se utjecati na podizanje razine socijalne usluge za stanovnike upravo kroz dodatne aktivnosti zdravstvenih institucija koje mogu ponuditi svoje usluge.

Potrebno je razvijati i usluge rada s mladima i djecom kako bi se spriječila institucionalizacija. Rad Osnovne škole pri Specijalnoj bolnici također predstavlja mogućnost razvoja lepeze

socijalnih usluga koje se fokusiraju na pružanje specijaliziranih usluga – logopedski kabinet, rad s edukatorima – rehabilitatorima te pružanje psiho-socijalne rehabilitacije.

6 KOMUNALNA I PROMETNA INFRASTRUKTURA

6.1 Prometna infrastruktura

Na području općine Krapinske Toplice postoji mreža državnih, županijskih i lokalnih cesta koje povezuju općinu sa širim okruženjem (susjedna gradska i općinska središta u Krapinsko-zagorskoj županiji).

Područjem općine u smjeru sjever-jug prolazi državna cesta D 507 (Valentinovo (D 206) – Krapinske Toplice – Gubaševo (D 205)). Uz postojeću državnu cestu, prema *Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste* na području općine nalaze se tri županijske i četiri lokalne ceste. Županijske ceste na području općine Krapinske Toplice su Ž 2119 (prolazi trasom Ž 2118 – Cigrovec – Mala Erpenja – Ž 2155); Ž 2155 (na relaciji D 205 – Tuheljske Toplice – Krapinske Toplice – G. Pačetina – Lepajci (D 1)) te Ž 2259 (na relaciji Valentinovo (D206)). U lokalne ceste na području općine svrstane su: L 22040 (na relaciji Krapinske Toplice (Ž 2155) – Vrtnjakovec – Viča Selo – Ž 2189); L 22041 (na relaciji Mala Erpenja (Ž 2155) – Selno – Jalšje (D 507)); L 22042 (na relaciji L 22040 – Oratje – L 22041) te L 22082 (na relaciji Čret (D 507) – Krapinske Toplice (Ž 2155)).

Nerazvrstane ceste na području općine Krapinske Toplice ukupne su duljine od 167 kilometara. Od toga, na asfaltirane ceste otpada 79 kilometara dok na makadamske ceste otpada 88 kilometara. **Postojeće prometnice koje prolaze kroz glavna naselja treba opremiti pločnicima, autobusnim stajalištima i kvalitetnom signalizacijom. Osim toga, potrebno je poboljšati prometno tehničke elemente lokalnih i nerazvrstanih cesta za odvijanje autobusnog i drugog cestovnog prometa s ciljem širenja mreže javnog prijevoza. Poboljšanja trebaju ići u smjeru kvalitetnije izvedbe i nosivosti kolničke konstrukcije, te povećanja mjera sigurnosti svih sudionika u prometu.**

Željeznički promet na području općine nije uspostavljen te ne postoji izgrađena željeznička pruga. Javni prijevoz putnika organiziran je kao autobusni.

6.2 Telekomunikacije

Područjem općine Krapinske Toplice položeni su optički kablovi elektroničke komunikacijske mreže iz smjera Zaboka sve do naselja Krapinske Toplice u koridoru državne ceste D 507 i lokalne ceste L 22040. Iz Krapinskih Toplica optički kabel prolazi koridorom županijske ceste Ž 2155 u smjeru Tuheljskih Toplica. Optičkim kablom je mjesna centrala Krapinske Toplice povezana u širu elektroničku komunikacijsku prometnu mrežu na razini županije. Većina područja općine Krapinske Toplice pokrivena je nepokretnom elektroničkom komunikacijskom mrežom. Prema tome, može se ocijeniti da je cijelo područje općine Krapinske Toplice zadovoljavajuće povezano nepokretnom mrežom s užim i širim gravitirajućim područjem.

U daljnjem razvoju elektroničke komunikacijske infrastrukture potrebno je osigurati stabilnost, unapređenje i zaštitu postojeće mreže državnog i županijskog značaja na način da se omogući ravnopravno uključivanje u daljnji razvoj elektroničke komunikacijske infrastrukture svim operaterima uz jednake uvjete. Potrebno je osigurati daljnji razvoj i modernizaciju elektroničke komunikacijske infrastrukture u nepokretnoj i pokretnoj mreži imajući na umu da lociranje novih antenskih stupova u prostoru nije u suprotnosti s uvjetima vezanim uz zaštitu okoliša, te da se pri tome direktno ili indirektno ne ugroze objekti kulturne baštine. Nužno je daljnje razvijati širokopojasni Internet i izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu.

6.3 Opskrba energijom, vodoopskrba i odvodnja

Distributer električne energije do krajnjih korisnika je *Hrvatska Elektroprivreda DP Elektra Zabok*. Elektroopskrba je organizirana na način da jugozapadnim dijelom općine Krapinske Toplice prolazi 35 kV zračni vod iz smjera Zaboka. Uz postojeći 35 kV zračni vod iz smjera juga položen je 10(20) kV zračni vod u koridoru lokalne ceste L22040 i državne ceste D 507. U naselju Krapinske Toplice ovaj vod je jednim dijelom podzemno kabliran. Grananje zračne mreže 10(20) kV dalekovoda iz naselja Krapinske Toplice u smjeru sjeveroistoka završava na području naselja Hršak Breg, a na sjeverozapadu u naselju Mala Erpenja. Južni dio općine, uključujući naselja Oratje i Velika Erpenja, također je pokriven sa 10(20) kV zračnim vodom.

Niskonaponska mreža i dijelovi javne rasvjete se razvode od postojećih distributivnih 10(20)/0.4 kV trafostanica do krajnjih korisnika.

Prema dostupnim podacima, sva domaćinstva na području općine priključena su na elektroopskrbnu mrežu. **U budućnosti je potrebno poboljšati elektroopskrbnu mrežu u slučaju razvoja radnih zona.** Nužno je razvijati mrežu sustava srednjeg i niskog napona s pripadajućim trafostanicama. Ovom mjerom bi se osigurala opskrba električne energije krajnjim korisnicima u građevinskim područjima naselja i izdvojenim građevinskim područjima u kojima se planiraju površine za razvoj radnih zona.

Plinifikacija je izvršena u gotovo svima naseljima općine Krapinske Toplice. Na području općine Krapinske Toplice vrlo dobro je razvijena distributivna mreža prirodnog plina. Glavni pravci postojeće distributivne mreže su u koridoru postojeće državne ceste D 507 od sjevera (općina Pregrada) do juga prema granici sa gradom Zabokom. Osim toga, distributivna mreža prolazi u koridoru županijskih cesta Ž 2155 i Ž 2119 od naselja Krapinske Toplice prema istočnom i zapadnom dijelu općine od kuda se kao dio prstena vraća na područje Zaboka dolinom Erpenjšćice. Ostali vodovi su položeni uz lokalne ceste L 22040, L 22041 i L 22042 te uz preostale nerazvrstane ceste. Plinska mreža je građena u zatvorenim prstenima. Plinifikacija se obavlja isključivo prirodnim plinom s minimalnim tlakom od 3,0 bara i maksimalnim tlakom od 4,0 bara. U budućnosti se planira i dalje poticati korištenje zemnog plina kao ekološki prihvatljivog energenta. U skladu s tim, planira se daljnji razvoj i izgradnja plinifikacijskog sustava na svim područjima predviđenim za izgradnju objekata.

U sustavu vodoopskrbe općine Krapinske Toplice od najvećeg značaja je postojeća vodosprema u naselju Krapinske Toplice s kapacitetom od 200m³. Vodosprema se puni iz glavnog cjevovoda koji je položen područjem cijele općine u pravcu sjever-jug u koridoru državne ceste D 507, županijske ceste Ž 2155 i lokalne ceste L 22040. Dio vodoopskrbne mreže, od predmetne vodospreme, je izveden u smjeru sjeveroistoka prema naselju Hršak Breg te u smjeru zapada prema Tuheljskim Toplicama. Općina Krapinske Toplice opskrbljuje se vodom iz crpilišta *Šibice*. Voda dobivena iz navedenog crpilišta je dobre kvalitete budući da ima dobru ukusnost, stalnu temperaturu te je dobro mineralizirana. Ukupna duljina vodovodne mreže na području općine iznosi 90,85 kilometara, od čega na magistralni otpada 16,16 kilometara a na distributivni 74,69 kilometara. **Domaćinstva koja nisu priključena na vodoopskrbni sustav**

vodu dobivaju iz privatnih izvora pitke vode (bunari na vlastitim parcelama). Zbog malog kapaciteta i tlaka u cjevovodu, nužno je predvidjeti izgradnju novih hidro stanica i crpnih stanica. Radi poboljšanja vodoopskrbnog sustava i povećanja kapaciteta u mreži potrebno je izgraditi nove vodospreme, crpne stanice i distributivne cjevovode na području cijele općine. Osim toga, broj domaćinstava sa individualnom opskrbom vodom (bunari na vlastitim parcelama) želi se svesti na najmanju moguću razinu te uključiti u javni vodoopskrbni sustav. Sa Zagorskim vodovodom d.o.o. ugovorena je izrada projektne dokumentacije za cjelovit sustav odvodnje i izgradnju biološkog pročištača čija se izgradnja planira 2017. godine.

Odvodnja otpadnih voda nije u potpunosti riješena na području općine Krapinske Toplice. Na trasi glavnog kolektora nalaze se kišni preljevi koji služe za rasterećenje glavnog kolektora od oborinskih voda u kišnom periodu. Radi pročišćavanja otpadnih voda izveden je uređaj za pročišćavanje s mehaničkom tehnologijom pročišćavanja. Ovakve djelomično pročišćene otpadne vode ispuštaju se u vodotok Kosteljinu. Za odvodnju oborinskih voda kao recipijent se koristi veliki broj manjih prirodnih vodotoka do kojih se sustavom otvorenih ili poluotvorenih kanala odvode oborinske vode. **Javna kanalizacijska mreža na području općine Krapinske Toplice ukupne je duljine 9,46 kilometara. Na nju je priključeno 353 kućanstava (19%) odnosno 1.130 stanovnika. Osnovni cilj u budućnosti je izgradnja cjelovitog sustava odvodnje otpadnih voda uz maksimalno pokrivanje svih naselja.** Naselja s izravnim ispuštanjem onečišćenih voda u vodotoke potrebno je spojiti na kolektorski sustav te tako povezati sa središnjim uređajem za pročišćavanje u Krapinskim Toplicama. Oborinsku odvodnju potrebno je izraditi sa separatorima za uklanjanje mineralnih ulja i ugljikovodika na dijelovima gdje se očekuje intenzivnije zagađenje prometnih i manipulativnih površina u dijelu koji se odnosi na razdjelni sustav odvodnje. U dijelu mješovitog sustava odvodnje rasterećenje oborinskih voda iz kanalizacijskog sustava potrebno je izvršiti u vodotoke preko preljevnih građevina.

6.4 Gospodarenje otpadom

Usluge odvoza otpada iz domaćinstva obavlja poduzeće *Eko Flor Plus d.o.o.* Prikupljeni otpad s područja općine Krapinske Toplice odlaže se na odlagalište Ilovac. Obzirom da na području općine ne postoji službeno odlagalište otpada nastale su lokacije gdje se nekontrolirano odlaže

otpad. Na temelju dostupnih podataka *Agencije za zaštitu okoliša*, tijekom 2011. godine skupljeno je 433,14 tona otpada odnosno 113 kilograma otpada po stanovniku. Do povećanja količine prikupljenog otpada došlo je 2012. godine kada je prikupljeno 969,89 tona otpada odnosno 252,91 kilograma po stanovniku. *Zakon o održivom gospodarenju otpadom* definira obaveze gradova i općina koji su dužni krenuti u odvojeno prikupljanje papira, metala, stakla, plastike, tekstila te problematičnog i glomaznog otpada funkcioniranjem jednog ili više reciklažnih dvorišta, odnosno uspostavom mobilne jedinice na svom području i postavljanjem odgovarajućeg broja i vrsta spremnika za odvojeno prikupljanje tih vrsta otpada na javnoj površini. Osim same podjele kanti građanima, potrebno je osigurati i vozila koja će prikupljeni razvrstani otpad odvojeno prevesti do mjesta za reciklažu. **Za postupanje biootpadom potrebno je osigurati kompostanu.** Sve navedene mjere općina je dužna precizno navesti u svom *Planu gospodarenja otpadom* na način da iz njega jasno proizlazi kako će biti u mogućnosti dosegnuti ciljeve u predviđenim rokovima. Općina Krapinske Toplice usvojila je *Plan gospodarenja otpadom* 2010. godine. **U izradi je novi plan gospodarenja otpadom čija se primjena planira u 2015. godini.**

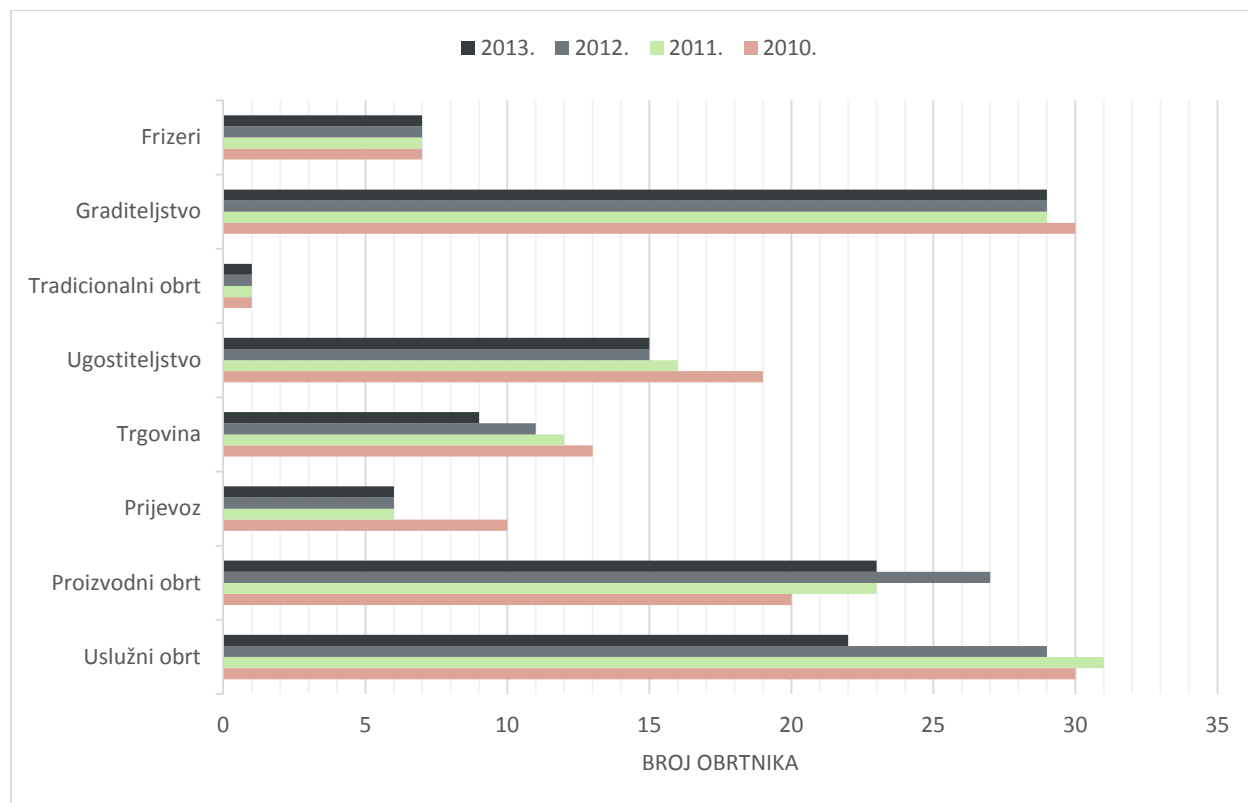
7 LOKALNO GOSPODARSTVO

7.1 Poduzetništvo i obrti

Prema podacima *Hrvatske obrtničke komore* tijekom 2013. godine na području općine Krapinske Toplice evidentirano je 112 obrtnika. Od toga broja, najviše ih se bavilo graditeljstvom (29 obrta), proizvodnim obrtom (23 obrta) i uslužnim obrtom (22 obrta). Podaci odgovaraju stanju u Krapinsko-zagorskoj županiji gdje se veliki broj obrtnika također bavi uslužnim i proizvodnim obrtom. U vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine primjetno je smanjenje broja obrtnika na području općine Krapinske Toplice. Tako je primjerice 2010. godine evidentirano 130 obrtnika, dok se tijekom 2011. i 2012. godine njihov broj smanjio na 125. U navedenom vremenskom razdoblju došlo je do smanjenja broja obrtnika koji se bave uslužnim obrtom, prijevozom, trgovinom, ugostiteljstvom i graditeljstvom. U djelatnostima tradicionalnog obrta i frizera broj obrtnika je ostao isti, a samo se broj proizvodnih obrta povećao u odnosu na 2010. godinu (sa 20 u 2010. godini na 23 u 2013. godini). U usporedbi s

Krapinsko-zagorskom županijom, stanje je ipak nešto povoljnije na području općine Krapinske Toplice, budući da se na županijskoj razini u svim navedenim djelatnostima broj obrtnika smanjio. Grafički prikaz kretanja broja obrtnika po djelatnostima na području općine Krapinske Toplice u vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine dan je na Grafikonu 12.

GRAFIKON 12 - BROJ OBRTRNIKA PO DJELATNOSTIM NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2010.-2013.

Izvor: Hrvatska obrtnička komora; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

U usporedbi s ostalim udruženjima obrtnika u Krapinsko-zagorskoj županiji (Bedekovčina, Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Pregrada, Sveti Križ Začretje, Zabok, Zlatar), primjetno je kako je u odnosu na područje Krapinskih Toplica manji broj obrtnika zabilježen samo na području Svetog Križa Začretja (111 obrtnika u 2013. godini). Broj građevinskih obrta, koji su najmnogobrojniji na području Krapinskih Toplica je veći u odnosu na Bedekovčinu, Donju Stubicu, Sveti Križ Začretje i Zlatar. Zanimljivo je kako je broj obrtnika koji se bave ugostiteljstvom najmanji upravo na području Krapinskih Toplica iako postoje dobri preduvjeti za njegov razvoj.

Podaci *Financijske agencije* za 2013. godinu govore kako je na području općine Krapinske Toplice evidentirano 70 poduzetnika što predstavlja porast u odnosu na 2012. godinu kada je evidentirano 63 poduzetnika. Tijekom 2013. godine poduzetnici su zapošljavali 604 osobe i

ostvarili ukupne prihode u iznosu od 349.791 kuna. Ova pozitivna kretanja odrazila su se i na poboljšanje poslovnih rezultata poduzetnika, pa je tako došlo do povećanja neto dobit sa -10.243 kune u 2012. godini na -9.067 kuna u 2013. godini. Povećanje neto dobiti ponajprije je posljedica smanjenja gubitaka koje su ostvarili poduzetnici sa područja općine. Rangirajući jedinice lokalne samouprave u Hrvatskoj s obzirom na pokazatelje (broj poduzetnika, broj zaposlenih, ukupni prihodi, dobit razdoblja, gubitak razdoblja, neto dobit), evidentirano je kako je općina Krapinske Toplice u 2013. godini prema broju poduzetnika zauzela 162. mjesto, prema broju zaposlenih kod poduzetnika 134. mjesto, prema ukupnim prihodima poduzetnika 121. mjesto, prema dobiti razdoblja 176. mjesto, prema gubitku razdoblja 100. mjesto i prema neto dobiti poduzetnika 493. mjesto u Republici Hrvatskoj. Gledajući pokazatelje broja poduzetnika, broja zaposlenih, ukupnih prihoda i dobiti razdoblja uočeno je kako općina Krapinske Toplice zauzima 10. mjesto u Krapinsko-zagorskoj županiji. S druge strane, gledajući pokazatelj gubitak razdoblja uočeno je kako općina Krapinske Toplice zauzima visoko 4. mjesto u Krapinsko zagorskoj županiji (više rangirani su samo Krapina, Sveti Križ Začretje i Zabok). Upravo je visoka vrijednost gubitka razdoblja uzrok niskom rangu općine s obzirom na neto dobit (29. mjesto u Krapinsko zagorskoj županiji). Detaljni prikaz poslovnih rezultata poduzetnika sa područja općine Krapinske Toplice dan je u Tablici 5.

TABLICA 5 - POSLOVNI REZULTATI PODUZETNIKA SA PODRUČJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE TIJEKOM 2012. I 2013. GODINE

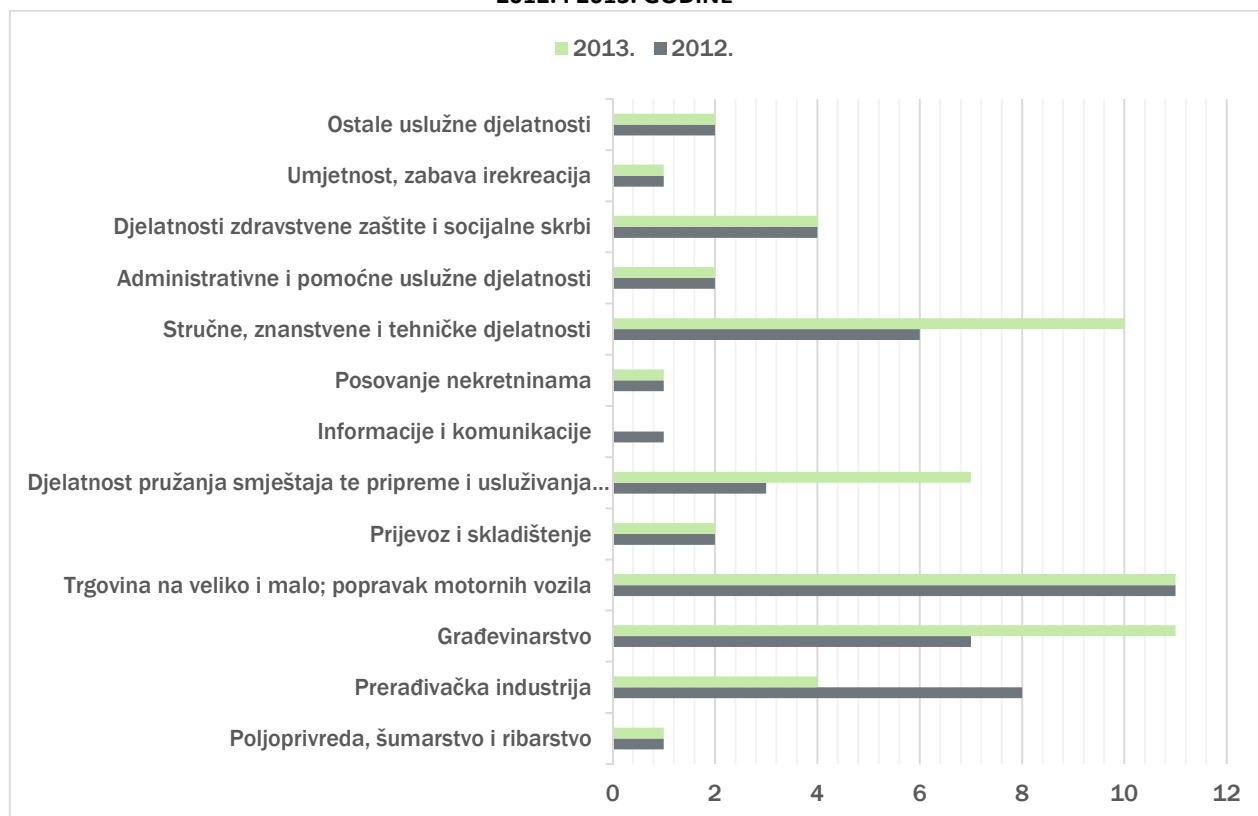
Pokazatelj 2012.	Općina Krapinske Toplice	KZŽ	Rang u RH	Rang u KZŽ
Broj poduzetnika	63	1.595	171	10
Broj zaposlenih	577	16.446	138	9
Ukupan prihod	346.012	9.704.509	119	10
Dobit razdoblja	9.307	456.579	151	11
Gubitak razdoblja	19.550	473.972	101	8
Neto dobit	-10.243	-17.392	483	26
Pokazatelj 2013.	Općina Krapinske Toplice	KZŽ	Rang u RH	Rang u KZŽ
Broj poduzetnika	70	1.670	162	10
Broj zaposlenih	604	16.571	134	10

Ukupan prihod	349.791	9.968.549	121	10
Dobit razdoblja	9.243	466.378	176	10
Gubitak razdoblja	18.310	207.304	100	4
Neto dobit	-9.067	259.074	493	29

Izvor: Financijska agencija; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Prema podacima *Hrvatske gospodarske komore*, tijekom 2013. godine najviše tvrtki bavilo se djelatnostima građevinarstva (11 tvrtki), trgovinom na malo i veliko (11 tvrtki) te stručnom, znanstvenom i tehničkom djelatnošću (10 tvrtki). U usporedbi sa 2012. godinom smanjio se broj tvrtki koje se bave prerađivačkom industrijom (sa 8 na 4) te informacijama i komunikacijama (sa 1 na 0). S druge strane, povećao se broj tvrtki koje se bave građevinarstvom (sa 7 na 11), pružanjem smještaja i pripremom i usluživanjem hrane (sa 3 na 7) te stručnom, znanstvenom i tehničkom djelatnošću (sa 6 na 10). Prikaz broja tvrtki koje se bave pojedinom djelatnošću na području općine Krapinske Toplice tijekom 2012. i 2013. godine dan je na Grafikonu 13.

GRAFIKON 13 - BROJ TVRTKI PREMA DJELATNOSTIMA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE TIJEKOM 2012. I 2013. GODINE

Izvor: Hrvatska gospodarska komora; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Na temelju podataka iz istog izvora (HGK, ŽK Krapina) vidljivo je kako su poduzeća s područja općine Krapinske Toplice tijekom 2013. godine ostvarila 239.977.000 kuna prihoda od prodaje roba i usluga u zemlji. Ovo predstavlja smanjenje u odnosu na 2012. godinu kada su od prodaje roba i usluga prihodovala 253.673.000 kuna. Od prodaje roba i usluga u inozemstvo poduzeća s područja općine Krapinske Toplice su tijekom 2013. godine ostvarila 13.197.000 kuna prihoda. U usporedbi s godinom ranije, ovo predstavlja povećanje, budući da su poduzeća tada prihodovala 3.996.000 kuna.

7.2 Poslovna zona

Na području općine Krapinske Toplice trenutno ne postoji poduzetnička zona. Urbanistički plan uređenja Krapinskih Toplica utvrđuje da su površine gospodarske namjene određene za ugostiteljsko turističku, poslovnu i proizvodnu namjenu. **Ugostiteljsko turistička zona predstavlja osnovu daljnjeg razvoja turizma u Krapinskim Toplicama, ali i glavnu okosnicu razvoja naselja.** Urbanističkim planom utvrđene su zone za izgradnju građevina namijenjenih turističkoj djelatnosti: zone za izgradnju hotela, zone za izgradnju turističkog naselja i zone za izgradnju kampa. Poslovna namjena predviđena je kao trgovačka unutar koje je dozvoljena gradnja trgovina na malo i veliko te komunalno servisna zona za servise i komunalne usluge (reciklažno dvorište, vatrogasci, održavanje cesta, benzinska stanica, komunalno poduzeće, skladištenje, tržnice, trgovine na otvorenom). Proizvodna namjena obuhvaća djelatnosti kao što su industrijski, obrtnički, zanatski i gospodarski pogoni svih vrsta, skladišni prostori, poslovne, upravne, uredske i trgovačke građevine. Uz osnovnu djelatnost moguć je razvoj i drugih djelatnosti, ali na način da ne ometaju proces osnovne djelatnosti. Na površinama predviđenim za proizvodnu namjenu nije dopuštena gradnja građevina za djelatnosti koje koriste, proizvode ili ispuštaju opasne tvari.

7.3 Turizam

Područje općine Krapinske Toplice ima vrlo vrijedne turističke resurse (termalni izvori, očuvani krajolik) koji su joj omogućili tradiciju poznatog mondenog turističkog ljetovališta. Razvoj turizma se od samoga početka bazirao na korištenju termalnih izvora, pa je tako 1772. godine izgrađeno prvo kupalište (kupelj *Dubrava*). Pravi zamah razvoju turizma počinje od 1862. godine kada Jakob Badl kupuje postojeće kupelji te gradi nove kupelji, hotel i lječilišne zgrade.

Upravo u tom razdoblju Krapinske Toplice postaju mondeno lječilište koje u sklopu Austro ugarske monarhije ostvaruje značajne turističke rezultate. Era suvremenog razvoja turizma započinje 1956. godine kada se u lječilištu osniva bolnički odjel za reumatske bolesti i ortopedsku rehabilitaciju. Današnja turistička ponuda općine temelji se na zdravstveno rekreacijskim sadržajima.

Postoji i znatan potencijal za razvoj sportsko rekreacijske ponude, a taj potencijal bi se trebao realizirati izgradnjom kupališnog kompleksa. Dovršetak izgradnje kupališnog kompleksa obogatio bi turističku ponudu mjesta te stvorio preduvjete za daljnji razvoj drugih vrsta turizma (kongresni turizam).

U naselju Krapinske Toplice nalazi se većina smještajnih kapaciteta. Glavnina smještajnih kapaciteta otpada na *Toplice hotel* (245 postelja) i hotel *Villa Magdalena* (26 postelja). Pored toga, razvijen je privatni smještaj (102 postelje, sobe u domaćinstvu).

Prema podacima Hrvatske turističke zajednice tijekom 2013. godine na području općine zabilježeno je 8.791 turističkih dolazaka i 36.903 noćenja. U odnosu na 2012. godinu ovo predstavlja povećanje broja dolazaka (8.630 u 2012. godini) i smanjene broja noćenja (37.451 u 2012. godini). Općenito, u periodu od 2010. do 2013. godine došlo je do porasta broja dolazaka i noćenja turista. Zanimljivo je kako je u navedenom periodu došlo je do udvostručenja broja dolazaka (sa 1.105 u 2010. godini na 2.015 u 2013. godini) i noćenja (sa 3.060 u 2010. godini na 7.960 u 2013. godini) stranih turista.

Najviše turista i izletnika na područje općine dolazi radi kupališta. Tijekom 2013. godine kupalište u Krapinskim Toplicama posjetilo je 44.120 osoba što predstavlja smanjenje u odnosu na 2012. godinu kada ga je posjetilo 48.394 osoba. Ohrabrujuće je što je tijekom 2013. godine gotovo polovica posjetitelja kupališta imala ulaznicu s plaćenim noćenjem (21.563 osobe). S druge strane, primjetan je sezonalni karakter u poslovanju plivališta budući da većina posjetitelja (16.866 osoba) dolazi tijekom III. kvartala, tj. tijekom ljetnih mjeseci. Radi toga, od velike je važnosti da se dodatno obogati turistička ponuda općine kako bi se posjetitelji privukli tokom čitave godine i kako bi se zadržali što duže. Ovo se može ostvariti razvojem drugih grana turizma koje su blisko povezane sa zdravstveno rekreacijskim turizmom: kongresni turizam, kulturni turizam, seoski turizam. Kako bi se to moglo ostvariti nužno je pristupiti očuvanju krajolika, tradicionalnog zagorskog ambijenta te obnovi kulturno povijesnih vrijednosti.

Od turističke infrastrukture, pored hotela i toplica, na području Krapinskih Toplica oformljen je sustav pješačkih staza koje poput prstena okružuju Krapinske Toplice. Staze su dobro obilježene i posebne po svojem sustavu označavanja, na svakom raskrižju pješaku pružaju informacije o težini te prosječnoj vremenskoj udaljenosti od središta mjesta. Staze su jedinstvene i po svojoj medicinskoj baždarenosti. Prema težini dijele se na rekreativne, medicinske i trim staze.

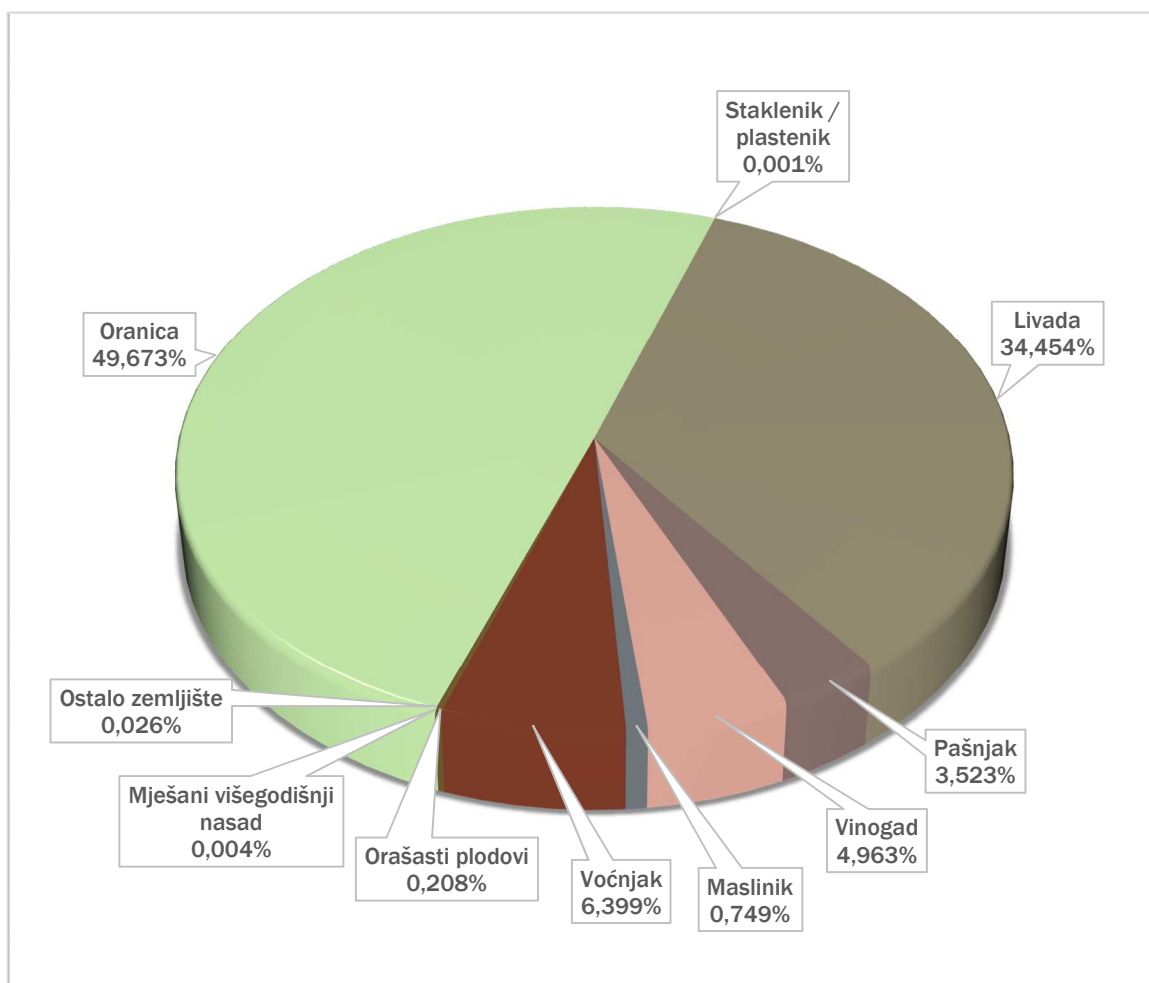
Turistička ponuda upotpunjena je bogatim programom manifestacija od kojih treba istaknuti regionalni i nacionalni BadlFest koji se tradicionalno održava svake godine.

7.4 Poljoprivreda

Područje općine Krapinske Toplice ne posjeduje preduvjete za intenzivnije bavljenje poljoprivredom. Naime, prirodni uvjeti nisu pogodni za razvoj poljoprivrede budući da je teren većinom brdovit i ima neujednačen režim podzemnih i nadzemnih voda. **Pored toga, neprovođenje melioracijskih zahvata radi prilagođavanja tla za poljoprivrednu proizvodnju također predstavlja problem. Isto tako, parceliranost zemljišta daljnja je prepreka intenzivnijem bavljenju poljoprivredom.**

Na području općine se nalazi 6.168 parcela koje se koriste u poljoprivrednoj proizvodnji. Uspoređujući to sa brojem stanovnika općine, dolazi se do zaključka kako postoji više pojedinačnih poljoprivrednih parcela nego stanovnika. Prema zadnjim dostupnim podacima *Državnog zavoda za statistiku* iz 2003. godine (Popis poljoprivrede), ukupna površina korištenog poljoprivrednog zemljišta na području općine Krapinske Toplice iznosi 1.308,21 ha. Od toga najveće površine prekrivene su oranicama i vrtovima (627,52 ha) te livadama (460,45 ha). Voćnjaci i vinogradi zauzimaju 44,3 ha odnosno 107,96 ha poljoprivrednog zemljišta. U sklopu ratarstva posebno se ističu površine zasijane žitaricama (525,43 ha) te krumpirom (9,63 ha). U voćarstvu je najzastupljeniji uzgoj jabuka (7.418 stabala), šljiva (3.352 stabala) te krušaka (1.734 stabala). Sukladno podacima APRRR-a iz 2012. godine, obiteljska poljoprivredna gospodarstva koriste 811,63 ha površine. Uzgoj kultura na toj površini prikazan je Grafikonom 14.

GRAFIKON 14 - POVRŠINA OPG-A (HA) PREMA VRSTI UPORABE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA, 2012. GODINA

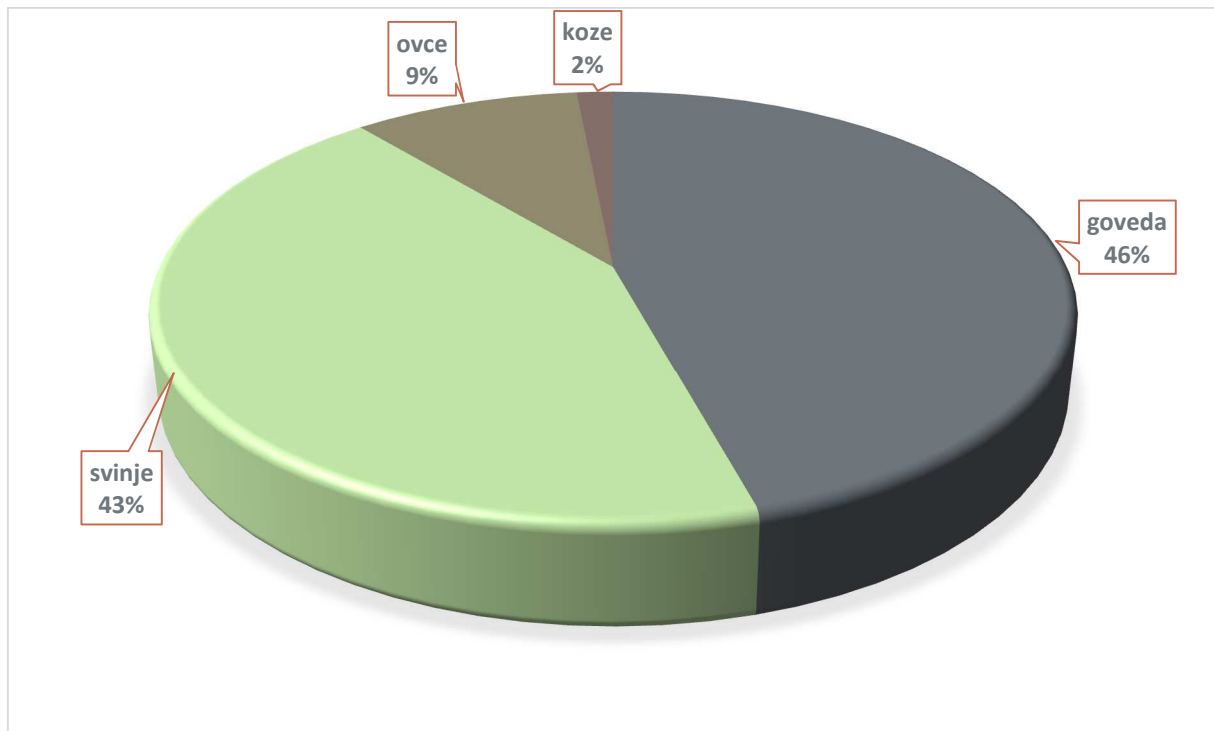

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Urod se uglavnom koristi za vlastite potrebe, a višak se prodaje na tržnicama bez organiziranog plasmana voća na tržište. Na 107,96 ha vinograda zasađeno je 403.000 rodni trsova. Ovo predstavlja dobru osnovu za daljnji razvoj vinogradarstva na području općine Krapinske Toplice. Povrće se uzgaja u staklenicima (tvrtka Samek d.o.o.) gdje termalna voda znatno smanjuje troškove uzgoja voća, povrća i ukrasnog bilja.

Poljoprivredne površine koriste se i za stočarstvo. Pri tome se ističe svinjogojstvo sa 2.314 svinja i odojaka, peradarstvo sa 31.305 komada peradi te govedarstvo sa 999 goveda (od čega su 744 muzne krave). Uzgoj konja, ovaca i koza je gotovo zanemariv te bi trebalo pristupiti njegovom poticanju. Grafički prikaz uzgoja domaćih životinja dan je Grafikonom 15.

GRAFIKON 15 – UZGOJ DOMAĆIH ŽIVOTINJA PREMA VRSTI, 2012. GODINA

Izvor: APRRR; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

U 2013. godini ukupno je pri Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju registrirano 414 obiteljskih gospodarstava, 2 obrta i 4 tvrtke koje se bave poljoprivredom. Premda na području općine postoji 1.157 poljoprivrednih kućanstva (63,46% od ukupnog broja kućanstva), poljoprivredni potencijal općine nije u potpunosti iskorišten. **Poljoprivredu je potrebno poticati u djelatnostima vinogradarstva i proizvodnje zdrave hrane.** U pogledu vinogradarstva, tijekom zadnjih nekoliko godina primjetno je obnavljanje vinograda i sadnja kvalitetnijih sorti grožđa. Proizvodnja zdrave hrane je tek u povojima, ali zbog suvremenih trendova i velike potražnje na europskom tržištu za očekivati je kako će njezin značaj u budućnosti dodatno porasti.

8 STANJE OKOLIŠA

Zaštita prostora i okoliša podrazumijeva racionalno korištenje resursa i težnju za daljnjim razvojem bez destrukcije okoliša. Prostorno planiranje se temelji na principu održivog razvitka i kao jedan od primarnih ciljeva postavlja očuvanje prirodnih resursa, bioraznolikosti i ukupne ekološke ravnoteže. Mjerama zaštite potrebno je obuhvatiti sve prirodne resurse prostora: tlo, vodu, zrak, te posebno vrijedne dijelove okoliša. Prema *Strategiji prostornog uređenja* Republike Hrvatske posebnim vrijednostima hrvatskog prostora smatraju se: rezerve pitke vode, prirodne šume (biljne i životinjske zajednice šuma), zaštićena područja prirode, spomenici graditeljske baštine, nezagađeno tlo, termalni izvori te očuvani prirodni i kultivirani krajobraz. **Na području općine Krapinske Toplice zastupljena je većina od navedenih resursa, a razlikuju se prema važnosti, kvaliteti, količini i prostornom obuhvatu.** Spomenuto je kako je na području općine Krapinske Toplice temeljem *Zakona o zaštiti prirode* zaštićen park *Klokovec* u kategoriji "Spomenik parkovne arhitekture". U istoj kategoriji predlaže se zaštita i ovih područja: Lječilišni perivoj u Krapinskim Toplicama (potrebno je sačuvati i obnoviti perivoj na način da mu se vrati povijesni karakter prostora); Aleja divljeg kestena prema zgradi bivšeg restorana *Bellevue*; ostaci perivoja kurije *Kovačevac* (potrebno je provesti obnovu povijesne građevne strukture i nekadašnjeg perivoja); ostaci perivoja dvorca *Čret* (također je potrebna obnova dvorca i pripadajućeg perivoja budući da zajednički čine jedinstvenu prostornu kompoziciju); perivoj kurije *Novaki* (potrebno je redovito održavati perivoj budući da predstavlja sastavni dio građevine ladanjskog stanovanja); park šuma brda *Zašat* prema sv. Mariji Magdaleni.

Značajan krajobraz predstavlja prirodni ili kultivirani predio velike krajobrazne vrijednosti, biološke raznolikosti i kulturno povijesne vrijednosti te krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje. Na području općine Krapinske Toplice u kategoriji značajnog krajobraza za zaštitu se predlažu dolina rječice *Kosteljine*, dolina potoka *Erpenjščice* te dolina potoka *Svedružice*.

Zakonom o zaštiti zraka (NN 178/04) određene su mjere, način organiziranja, provođenje zaštite te poboljšanja kakvoće zraka u cilju očuvanja zdravlja ljudi, biljnog i životinjskog svijeta te kulturnih i materijalnih vrijednosti. Na području općine Krapinske Toplice ne vodi se

evidencija o kakvoći zraka niti postoje uređaji za mjerenje kakvoće zraka. Budući da na području općine ne postoje industrijska postrojenja koja bi onečistila zrak, može se zaključiti kako je kvaliteta zraka dobra te spada u 1. kategoriju. Ovo znači da je zrak čist ili tek neznatno onečišćen te da nisu prekoračene granične vrijednosti niti za jednu onečišćujuću tvar.

Temeljni propis za provedbu zaštite od buke je *Zakon o zaštiti od buke*. Općina Krapinske Toplice nema izrađenu kartu buke, akcijski plan i organizirani sustav mjerenja buke. Zbog odsustva većih izvora buke (industrijski pogoni, intenzivni cestovni promet i sl.) pretpostavlja se da je osnovni fon buke u naseljima unutar granica najvećih dozvoljenih vrijednosti.

Odluka o zonama sanitarne zaštite termalnog izvorišta Krapinske Toplice uređuje područja sanitarne zaštite termalnog izvorišta Krapinske Toplice u to za izvorište *Pučka Kupelj*, geotermalnu bušotinu KRT-1 u tri kaptaze u podrumu bolnice, koja se koriste ili se planiranju koristiti za javnu vodoopskrbu. Navode se i mjere zaštite izvorišta od zagađenja ili drugih utjecaja koji mogu nepovoljno djelovati na kakvoću i zdravstvenu ispravnost vode za piće ili na izdašnost Izvorišta. Određene su 3 zone zaštite Izvorišta:

1. III. zona – zona ograničenja i kontrole koja obuhvaća sliv potoka Toplice u kojem može doći do miješanja oborinske i termalne vode i do mogućeg zagađenja.
 - a. U III. zoni zabranjeno je ispuštanje nepročišćenih otpadnih voda, deponiranje otpada, građenje kemijskih industrijskih pogona, građenje prometnica bez sustava kontroliranja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.
 - b. Potrebno je provesti sanaciju otvorenog kanala *Vuzmov Jarek* koji služi kao odvodni kanal otpadnih voda iz domaćinstva. Nužno je sanirati divlja odlagališta otpada u III. Zoni te poslovni subjekt koji posluje u zoni mora imati vodopravnu dozvolu za ispuštanje otpadnih voda.
2. III. Zona – zona strogog ograničenja koja se utvrđuje radi smanjenja rizika od onečišćenja podzemnih voda patogenim mikroorganizmima. Granica druge zone je: sjeverna granica poklapa se s linijom koja spaja Vinogradarski put i ulicu Matije Gupca; zapadna granica pruža e o ulice Gjalski i prolazi zapadnim stranom bolničkog kompleksa sve o južnog ulaza u bolnicu, južna granica prolazi raskrižjem ulica: Antuna Mihanovića, Zagrebačke i Ljudevita Gaja, istočna granica prolazi duž Topličke ulice, skreće u ulicu Jakova Baddla i nastavlja prema Zagorskom putu iz kojeg skreće u

Topličku ulicu, a završava u produžetku u ulici Ljudevita Gaja sve do Vinogradarskog puta.

- a. U drugoj zoni zabranjena je površinska i podzemna eksploatacija mineralnih sirovina; poljodjelska proizvodnja osim proizvodnje zdravstveno ispravne hrane; stočarska proizvodnja osim za potrebe seljačkog gospodarstva, odnosno OPG-a, građenje pogona za proizvodnju, skladištenje, transport opasnih tvari, gradnja groblja i proširenje postojećeg, građenje autocesta i magistralnih cesta te građenje željezničke pruge.
 - b. Potrebno je utvrditi pravo stanje dispozicije kanalizacijske mreže na lijevoj obali potoka Toplice, odrediti namjenu postojećih dionica; radi li se o oborinskoj ili sanitarnoj vodi, utvrditi strategiju za ispitivanje stanja kanalizacijske mreže; odrediti kriterije i prioritete za sanaciju, lokacije koje se nalaze u blizini bolnice i izvorišta potrebno je prve sanirati. Sva kućanstva u II. Zoni nužno je priključiti na odvodni sustav te sanirati postojeće interne odvodne sustave i sabirne jame.
3. I. zona – zona strogog režima zaštite utvrđuje se radi zaštite uređaja za zahvat vode i njegove neposredne okolice od bilo kakvog onečišćenja i zagađenja vode te drugih slučajnih ili namjernih negativnih utjecaja. Prva zona određena je za termalne objekte: *Pučku kupelj*, tri kaptaže u podrumu Doma umirovljenika i duboku termalnu bušotinu KRT-1.
- a. Područje prve zone mora biti uređeno na način da se oborinske vode moraju provesti van zone, objekti i sadržaj unutar zone koji su neophodni za pogon izvorišta moraju biti građeni i održavani s najvišim stanjem sigurnosti u odnosu na zaštitu voda.
 - b. Pristup na područje I. zone dozvoljen je samo ovlaštenim zaposlenicima Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju iz Krapinskih Toplica te nadležnim inspekcijskim tijelima, a drugim osobama samo uz posebno odobrenje Ravnatelja bolnice.

9 DRUGA PODRUČJA RELEVANTNA ZA RAZVOJ

Pokazatelj indeksa razvijenosti računa se na temelju stope nezaposlenosti, dohotka po stanovniku, proračunskih prihoda jedinice lokalne/regionalne samouprave po stanovniku, općeg kretanja stanovnika te stope obrazovanosti. Pri tome, prilikom izračuna indeksa razvijenosti svaki od navedenih pokazatelja ima određeni ponder (udio u ukupnoj vrijednosti indeksa razvijenosti). Stopa nezaposlenosti ima udio od 30% ,a dohodak po stanovniku ima udio od 25%. Preostali pokazatelji (proračunski prihodi jedinica lokalne/regionalne samouprave po stanovniku, opće kretanje stanovništva i stopa obrazovanosti) imaju udjele u ukupnoj vrijednosti indeksa razvijenosti od 15%. Valja napomenuti kako se vrijednost indeksa razvijenosti računa svake tri godine.

Pokazatelj stope nezaposlenosti računa se kao omjer broja nezaposlenih i zbroja svih zaposlenih i nezaposlenih osoba na području pojedine jedinice lokalne/regionalne samouprave. Broj nezaposlenih osoba dobiva se na temelju podataka *Hrvatskog zavoda za zapošljavanje* o broju registriranih nezaposlenih osoba, dok se broj zaposlenih dobiva na temelju podataka *Porezne uprave* o broju zaposlenih na razini jedinice lokalne/regionalne samouprave tijekom jedne kalendarske godine. Visina stope nezaposlenosti na području općine Krapinske Toplice u vremenskom razdoblju od 2010. do 2012. godine iznosila je 9,60% što je niže u odnosu na stopu nezaposlenosti Krapinsko zagorske županije koja je iznosila 12,90%. Uspoređujući trenutnu vrijednost stope nezaposlenosti (9,60%) sa prijašnjom vrijednošću od 6,80%, vidljivo je pogoršanje situacije što je u skladu s ranije iznesenim podacima o stanju na tržištu rada.

Pokazatelj dohotka po stanovniku predstavlja omjer ukupnog iznosa dohotka kojeg su tijekom jednog poreznog razdoblja (kalendarske godine) ostvarili porezni obveznici, fizičke osobe s prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području jedinice lokalne/regionalne samouprave. Dohodak od samostalne djelatnosti podrazumijeva dohodak umanjen za propisana umanjena i preneseni gubitak, sukladno *Zakonu o porezu na dohodak*. Za izračun pokazatelja dohodak po stanovniku koriste se podaci *Porezne uprave* o isplaćenim dohocima i podaci *Državnog zavoda za statistiku* o broju stanovnika u jedinici lokalne/regionalne samouprave. Vrijednost pokazatelja dohodak po stanovniku za područje Krapinskih Toplica u

vremenskom razdoblju od 2010. do 2012. godine iznosi 29.819 kuna što je više u odnosu na vrijednost ovoga pokazatelja za Krapinsko-zagorsku županiju (25.432 kuna). Uspoređujući trenutnu vrijednost dohotka po stanovniku sa prijašnjom vrijednošću od 27.504 kune (2010. godina), vidljivo je poboljšanje situacije. Ovo se može povezati sa činjenicom da stanovništvo s područja Krapinskih Toplica radi na poslovima koji nisu toliko pogođeni negativnim gospodarskim kretanjima i kod kojih nije došlo do smanjenja plaća.

Pokazatelj proračunskih prihoda jedinice lokalne/regionalne samouprave po stanovniku predstavlja omjer ostvarenih prihoda jedinice lokalne/regionalne samouprave umanjenih za propisane slučajeve te broja stanovnika na području jedinice lokalne/regionalne samouprave. Propisani slučajevi uključuju prihode prikupljene od: domaćih i stranih donacija; posebnih ugovora; ostvarenih na temelju dodatnih udjela u porezu na dohodak i pomoći za izravnavanja za financiranje decentraliziranih funkcija; od prireza porezu na dohodak. Za izračun pokazatelja proračunski prihodi jedinice lokalne/regionalne samouprave po stanovniku koriste se podaci *Ministarstva financija* o prihodima proračuna jedinice lokalne/regionalne samouprave te podaci *Državnog zavoda za statistiku* o broju stanovnika na području jedinice lokalne/regionalne samouprave. Prema dostupnim podacima, vrijednost proračunskih prihoda po stanovniku za područje Krapinskih Toplica u vremenskom razdoblju od 2010. do 2012. godine iznosila je 2.071 kuna što je više u odnosu na Krapinsko zagorsku županiju gdje je vrijednost ovoga pokazatelja iznosila 1.772 kuna. Uspoređujući trenutnu vrijednost pokazatelja proračunskih prihoda jedinice lokalne/regionalne samouprave sa prijašnjom vrijednošću od 1.571 kune (2010. godina) vidljivo je kako je došlo do poboljšanja. Ovo se može povezati sa činjenicom da je nakon 2011. godine došlo do povećanja ukupnih proračunskih prihoda zbog povećanja primitaka od zaduživanja.

Pokazatelj općeg kretanja stanovništva predstavlja omjer usporedivog broja stanovnika jedinice lokalne/regionalne samouprave tijekom zadnja dva popisa stanovništva. Kako bi se izračunao ovaj pokazatelj potrebni su podaci *Državnog zavoda za statistiku* o broju stanovnika jedinice lokalne/regionalne samouprave dobiveni iz zadnja dva popisa stanovništva. Vrijednost općeg kretanja stanovništva za područje Krapinskih Toplica u vremenskom razdoblju od 2001. do 2011. godine iznosi 95,9 što je više u odnosu na Krapinsko zagorsku županiju gdje ovaj pokazatelj iznosi 95. Uspoređujući trenutnu vrijednost pokazatelja općeg kretanja stanovništva sa prijašnjom vrijednošću od 96,9 (2010. godina) vidljivo je blago

pogoršanje situacije. U budućnosti se može očekivati daljnje negativno kretanje ovoga pokazatelja zbog starenja stanovništva.

Posljednji pokazatelj, stope obrazovanosti, izračunava se kao udio stanovništva sa završenom srednjom školom i višim obrazovanjem u skupini stanovništva jedinice lokalne/regionalne samouprave čija je dob između 16 i 65 godina. Kako bi se izračunao ovaj pokazatelj potrebni su podaci *Državnog zavoda za statistiku* o obrazovnoj strukturi stanovništva Republike Hrvatske te broja stanovnika u dobi od 16 do 65 godina na području jedinice lokalne/regionalne samouprave. Gledajući vrijednost ovog pokazatelja za područje Krapinskih Toplica, uočeno je kako ona iznosi 70,79% te da je veća u odnosu na vrijednost za Krapinsko zagorsku županiju gdje iznosi 69,67%. Uspoređujući trenutnu vrijednost pokazatelja stope obrazovanosti sa prijašnjom vrijednošću od 55,90% (2010. godina) vidljivo je znatno poboljšanje situacije. Ovo se može objasniti činjenicom da je osnovnoškolsko obrazovanje obavezno pa su sva djeca uključena u sustav obrazovanja, a istovremeno dolazi do smanjenja broja starijeg neobrazovanog stanovništva zbog prirodnog odljeva.

Na temelju vrijednosti svih nabrojanih pokazatelja, izračunato je kako indeks razvijenosti za općinu Krapinske Toplice iznosi 98,08%. Ova vrijednost općinu svrstava u 3. skupinu jedinica lokalne samouprave čiji se indeksi razvijenosti kreću u rasponu od 75 do 100%. Temeljem prijašnjeg izračuna indeksa razvijenosti iz 2010. godine, vidljivo je kako je i tada Općina Krapinske Toplice spadala u 3. skupinu jedinica lokalne samouprave budući da je imala indeks razvijenosti od 94,38%. Prema tome, vidljivo je kako je došlo do povećanja indeksa razvijenosti. Ovo se prije svega može povezati s pozitivnim kretanjem vrijednosti većine pokazatelja koji su uključeni u izračun indeksa razvijenosti (prosječni dohodak per capita, prosječni izvorni prihodi per capita, udio obrazovanog stanovništva) . Na prostoru Krapinsko zagorske županije viši indeks razvijenosti imaju samo općina Stubičke Toplice i grad Zabok. Bitno je napomenuti da status potpomognutog područja imaju jedinice lokalne samouprave čiji indeksi razvijenosti imaju vrijednost manju od 50% prosjeka Republike Hrvatske.

Polazeći od dostignutog stupnja razvoja, postojeće gospodarske strukture, demografske prognoze i prirodnih uvjeta, temeljna obilježja prostornog razvitka općine Krapinske Toplice usmjerena su na razvitak: turizma i komplementarnih djelatnosti (obrtništvo, malo poduzetništvo); ekološke poljoprivrede radi proizvodnje zdrave hrane; komunalne

opremljenosti prostora; društvene infrastrukture. Dugoročni razvitak općine Krapinske Toplice mora biti zasnovan na uvažavanju međuzavisnosti i funkcionalnih veza među pojedinim djelatnostima te na potrebi osiguranja boljih životnih uvjeta za stanovništvo.

Općina Krapinske Toplice je tijekom zadnjih nekoliko godina pripremila veliki broj projekata koji se žele financirati iz europskih fondova. Detaljan prikaz svih projekata pripremljenih na području općine Krapinske Toplice dan je u Tablici 6. Navedeni projekti uneseni su u Bazu projekata Krapinsko-zagorske županije i Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Osim navedenih projekata, u pripremi je realizacija projekta proširenja hotela Villa Magdalena (Ivizija d.o.o.), izgradnja ekološkog autobusnog kolodvora s hotelom (tvrtka Presečki d.o.o.) te izgradnja hotela tvrtke Heli centar Toplice. Od javnih investicija planirana je izgradnja centra za zaštitu okoliša te Centra za posjetitelje u Krapinske Toplicama.

TABLICA 6 - PROJEKTI PRIJEDLOZI S PODRUČJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2011.-2013.

Naziv projekta	Predlagatelj	Proračun (kn)	Sektor projekta	Status projekta
Projekt održive gradnje "Izgradnja niskoenergetskog dječjeg vrtića"	Općina Krapinske Toplice	13.000.000,00	Obrazovanje	U tijeku
Projekt uređenja parkirališta i prostora oko župne crkve Presveto trojstvo	Općina Krapinske Toplice	1.200.000,00	Kultura	Pripremljen u potpunosti za provedbu, ali nije počeo
Projekt izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja Jurjevec	Općina Krapinske Toplice	1.200.000,00	Komunalna infrastruktura	Pripremljen u potpunosti za provedbu, ali nije počeo
Projekt modernizacije i asfaltiranja nerazvrstanih cesta	Općina Krapinske Toplice	2.000.000,00	Prometna infrastruktura	Pripremljen u potpunosti za provedbu, ali nije počeo
Odvodnja i pročišćavanje sanitarnih otpadnih voda naselja Krapinske Toplice, odvodnja Radićeve ulice, Ul. M. Majseca i Cvjetno naselje	Općina Krapinske Toplice	1.400.000,00	Komunalna infrastruktura	Pripremljen u potpunosti za provedbu, ali nije počeo
Projekt energetske učinkovitosti u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice	12.340.000,00	Zdravstvo	U tijeku
Projekt izgradnje javne rasvjete	Općina Krapinske Toplice	500.000,00	Komunalna infrastruktura	U tijeku
Tjedan zagorskih restorana	Ivizija d.o.o. – Aparthotel Villa Magdalena	120.000,00	Turizam	Prijedlog
Pješačka staza "Aleja kestena"	Općina Krapinske Toplice	1.400.000,00	Komunalna infrastruktura	U tijeku je priprema
Javna rasvjeta na području općine Krapinske Toplice	Općina Krapinske Toplice	200.000,00	Komunalna infrastruktura	U tijeku je priprema
Izgradnja nogostupa u naselju Čret	Općina Krapinske Toplice	350.000,00	Komunalna infrastruktura	U tijeku je priprema
Izgradnja nogostupa u Krapinskim Toplicama	Općina Krapinske Toplice	320.000,00	Komunalna infrastruktura	Pripremljen u potpunosti za provedbu, ali nije počeo
Parkiralište ispod Općine "Centar"	Općina Krapinske Toplice	600.000,00	Komunalna infrastruktura	U tijeku je priprema

Prilazna i spojna cesta naselju Krapinske Toplice	Općina Krapinske Toplice	10.687.653,18	Komunalna infrastruktura	Pripremljen u potpunosti za provedbu, ali nije počeo
Šetnica i pješački most preko potoka Topličina	Općina Krapinske Toplice	450.000,00	Komunalna infrastruktura	U tijeku je priprema
Javna i društvena građevina (Društveni dom do 400m ²) u Vrtnjakovcu	Udruga žena Vrtnjakovec	1.082.841,94	Kultura (manifestacija, infrastruktura)	Prijedlog
Proširenje vodenog centra Aquae Vivae uređenjem wellness centra i izgradnjom vanjskih bazena	Aquae Vivae d.d.	45.234.600,00	Turizam	U tijeku je priprema
Zeleni Toplice hotel: generator zelenog upravljanja destinacijom Krapinske Toplice	Krass hotel d.o.o.	75.391.000,00	Turizam	U tijeku
Sustav biciklističkih i pješačkih staza unutar i izvan naselja Krapinske Toplice	Općina Krapinske Toplice	11.308.650,00	Turizam	U tijeku je priprema
Prilaz medicinskim i turističkim sadržajima Krapinskih Toplica s regulacijom prometa u mirovanju	Općina Krapinske Toplice	28.648.580,00	Prometna infrastruktura	U tijeku je priprema
Ostvarivanje faznog komunikacijskog prstena podzemnih i nadzemnih poveznica između ključnih turističkih objekata naselja Krapinske Toplice	Općina Krapinske Toplice	15.078.200,00	Turizam	Prijedlog
Transformacija postojećeg Doma kulture u suvremeni multimedijски centar	Općina Krapinske Toplice	11.308.650,00	Turizam	U tijeku je priprema
Novi hotel na ulazu u naselje Krapinske Toplice; samodostatni landmark	Aquae Vivae d.d.	61.066.710,00	Turizam	U tijeku je priprema
Preoblikovanje središnjeg perivoja s okolnim partnerom u naselju Krapinske Toplice	Općina Krapinske Toplice	15.078.200,00	Turizam	Prijedlog
Korištenje geotermalne vode kao energenta	Aquae Vivae d.d.	5.654.325,00	Zaštita okoliša	U tijeku
Stara kotlovnica - blagovaona	Osnovna škola Krapinske Toplice	1.530.800,00	Obrazovanje	Prijedlog
Energetska sanacija - fasada	Osnovna škola Krapinske Toplice	1.530.800,00	Obrazovanje	Prijedlog

Izgradnja i adaptacija sportskih terena	Osnovna škola Krapinske Toplice	3.870.000,00	Obrazovanje	Prijedlog
Adaptacija prostora za rad u jednoj smjeni	Osnovna škola Krapinske Toplice	3.061.600,00	Obrazovanje	Prijedlog
Kemijski laboratorij	Osnovna škola Krapinske Toplice	191.350,00	Obrazovanje	Prijedlog
Promjena starih rasvjetnih tijela	Osnovna škola Krapinske Toplice	1.530.800,00	Obrazovanje	Prijedlog
Radionica tehničke kulture	Osnovna škola Krapinske Toplice	382.700,00	Obrazovanje	Prijedlog
Zamjena drvenih prozora	Osnovna škola Krapinske Toplice	229.620,00	Obrazovanje	Prijedlog
Energetska sanacija krova	Osnovna škola Krapinske Toplice	1.530.800,00	Obrazovanje	Prijedlog
Kabinet informatike	Osnovna škola Krapinske Toplice	229.620,00	Obrazovanje	Prijedlog
Kabinet stranih jezika	Osnovna škola Krapinske Toplice	229.620,00	Obrazovanje	Prijedlog
Sportska dvorana - oprema	Osnovna škola Krapinske Toplice	382.700,00	Obrazovanje	Prijedlog

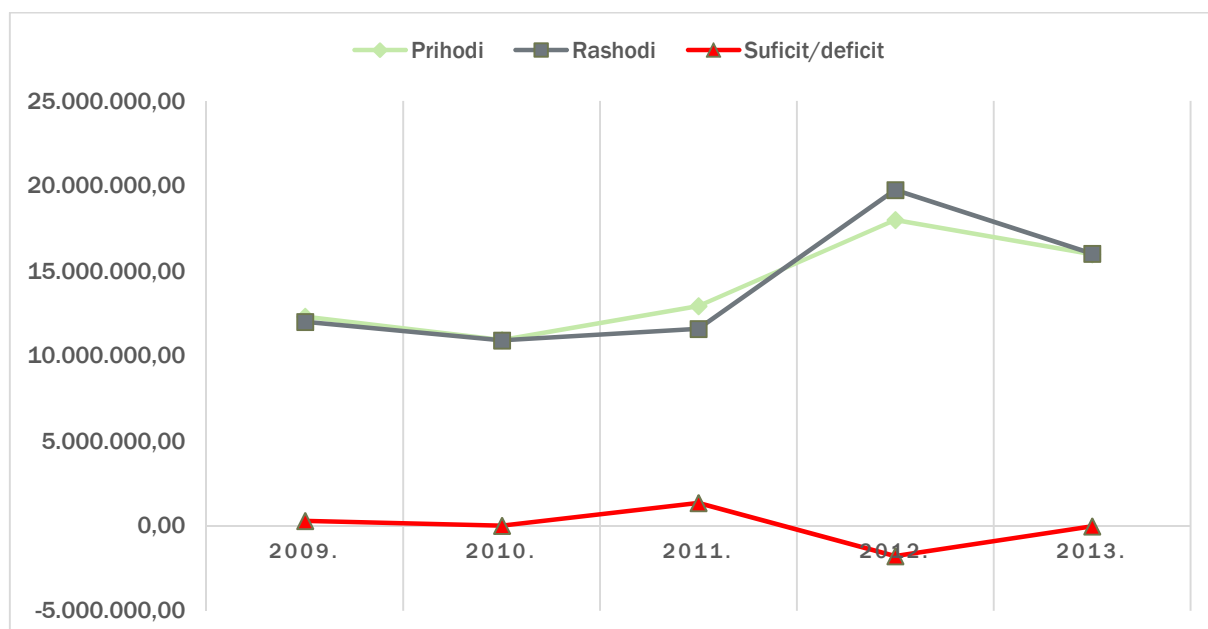
Izvor: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Prema podacima iz Tablice 6 vidljivo je kako je u vremenskom razdoblju od 2011. do 2013. godine s područja Krapinskih Toplica prikupljeno 37 projektnih prijedloga uvršteno u Bazu projekata Krapinsko-zagorske županije. Tijekom 2011. godine prikupljeno je 8 projektnih prijedloga, tijekom 2012. godine prikupljeno je 17 projektnih prijedloga dok je tijekom 2013. godine prikupljeno 12 projektnih prijedloga. Od 37 prikupljenih projektnih prijedloga samo 5 ih je bilo u fazi provedbe, dok ih je većina bila tek u fazi pripreme ili na razini ideje. Gledajući sektore na koje se odnose projektni prijedlozi, uočeno je kako se većina projekata odnosi na obrazovanje (13 projektnih prijedloga), komunalnu infrastrukturu (10 projektnih prijedloga) i turizam (8 projektnih prijedloga). Preostali projekti odnosili su se na kulturu (2 projektna prijedloga), prometnu infrastrukturu (2 projektna prijedloga), zaštitu okoliša i zdravstvo (po 1 projektni prijedlog). Gledajući vrijednost projektnih prijedloga uočeno je kako je većina bila vrijedna manje od 1.000.000 kuna (13 projektnih prijedloga) te čija je vrijednost bila od 1.000.000 do 10.000.000 kuna (13 projektnih prijedloga). Vrijednost veću od 10.000.000 kuna imalo je 11 projektnih prijedloga.

10 ANALIZA KAPACITETA LOKALNE SAMOUPRAVE

U vremenskom razdoblju od 2009. do 2013. godine primjetna je fluktuacija prihoda i rashoda u proračunu Općine Krapinske Toplice. Naime, proračunski prihodi su tijekom 2010. godine pali u odnosu na 2009. godinu, da bi tijekom iduće dvije godine ponovno porasli. Međutim, tijekom 2013. godine došlo je do ponovnog pada proračunskih prihoda, pa su tada iznosili 15.975.797,34 kuna dok su tijekom 2012. godine iznosili 17.987.777,12 kuna. U navedenom vremenskom razdoblju proračunski rashodi su se kretali jednako, pa su tako tijekom 2013. godine iznosili 16.009.937,73 kune što predstavlja smanjenje u odnosu na godinu ranije kada su iznosili 19.768.888,09 kuna. Proračunski suficit ostvarivao se sve do 2011. godine, nakon čega se javlja proračunski deficit. Valja napomenuti kako je proračunski suficit bio najveći tijekom 2011. godine kada je iznosio 1.339.328,54 kuna dok je proračunski deficit bio najveći tijekom 2012. godine kada je iznosio 1.781.110,97 kuna. Kretanje prihoda, rashoda i suficita/deficita u proračunu Općine Krapinske Toplice od 2009. do 2013. godine grafički je prikazano na Grafikonu 16.

GRAFIKON 16 - KRETANJE PRIHODA, RASHODA I PRORAČUNSKOG SUFICITA/DEFICITA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2009.-2013.

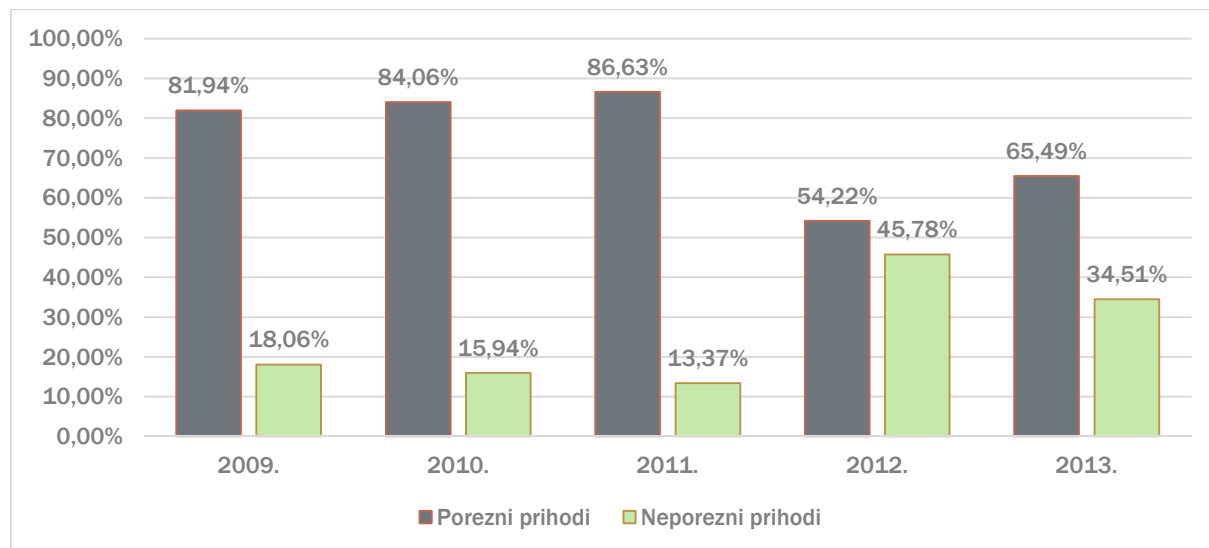

Izvor: Proračun Općine Krapinske Toplice; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Proučavajući strukturu proračunskih prihoda, uočeno je kako se najviše prihoda ostvarilo od poreza (10.463.104,28 kuna ili 65,49% od ukupnih prihoda tijekom 2013. godine). Iz Grafikona

15 može se iščitati kako je tijekom 2012. godine došlo do nagloga povećanja neporeznih prihoda. Razlog tome je što se tada pojavljuju primici od zaduživanja u iznosu od 6.452.111,63 kuna. Oni se pojavljuju i tijekom 2013. godine, te iznose 2.774.889,94 kuna. Općenito, tijekom vremenskog razdoblja od 2009. do 2013. godine vidljivo je kako su porezni prihodi veći od neporeznih prihoda (potpore, prihodi od imovine, prihodi od administrativnih pristojbi, prihodi od prodanih proizvoda i pruženih usluga, prihodi od prodaje proizvedene i nefinancijske imovine, primici od zaduživanja, ostali prihodi). Porezni prihodi su bili najveći tijekom 2011. godine (11.200.900,28 kuna ili 86,63% od ukupnih prihoda), a najmanji tijekom 2010. godine (9.184.517,08 kuna ili 84,06% od ukupnih prihoda). Najmanji udio u ukupnim prihodima imali su tijekom 2012. godine (9.753.459,33 kuna ili 54,22% od ukupnih prihoda). Uzrok smanjenju udjela poreznih prihoda je ranije spomenuto povećanje primitaka od zaduživanja. Naime, tijekom 2012. godine primici od zaduživanja predstavljali su dvije trećine poreznih prihoda, te su tako znatno povećali skupinu neporeznih prihoda. Grafički prikaz strukture proračunskih prihoda Općine Krapinske Toplice od 2009. do 2013. godine dan je na Grafikonu 17.

GRAFIKON 17 - STRUKTURA PRORAČUNSKIH PRIHODA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2009.-2013.

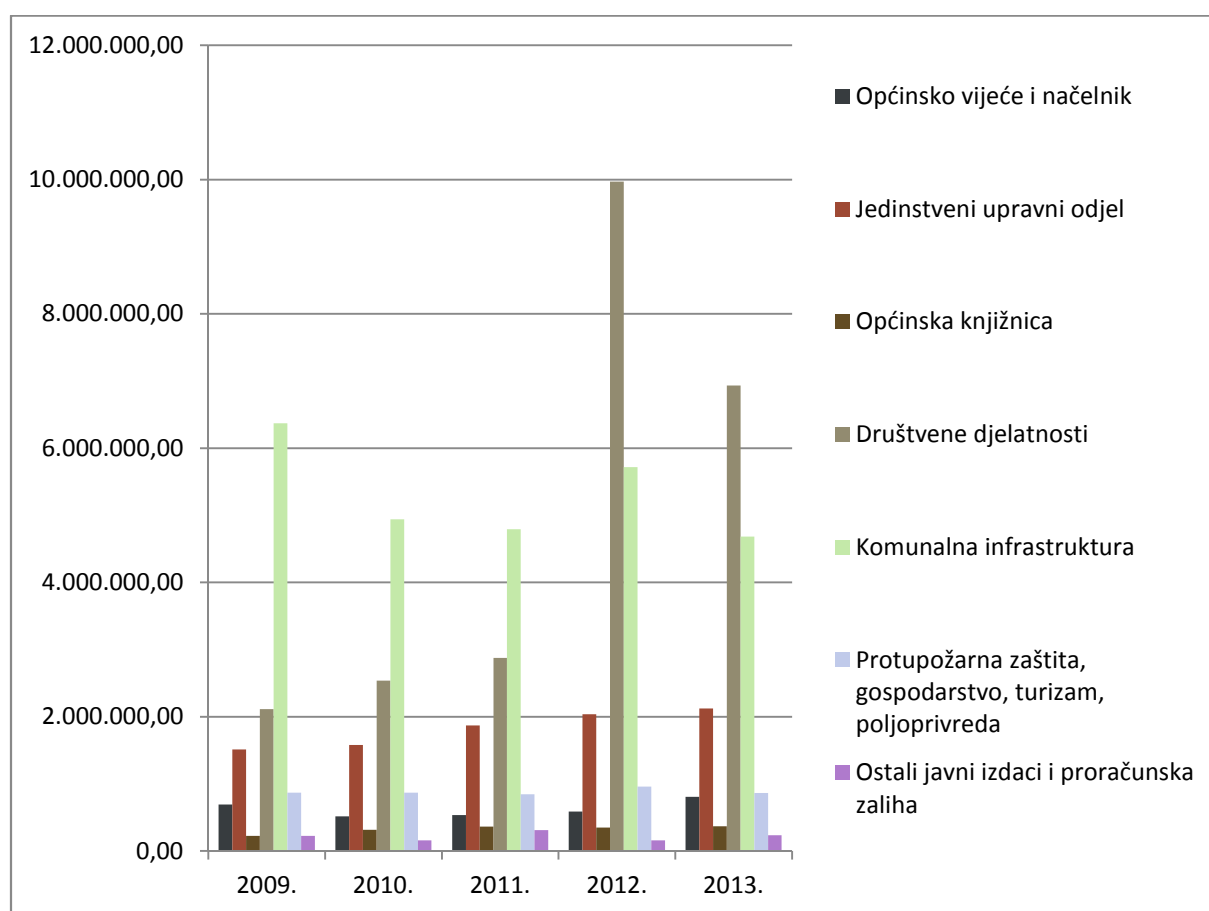

Izvor: Proračun Općine Krapinske Toplice, obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Promatrajući strukturu proračunskih rashoda Općine Krapinske Toplice, uočeno je kako se najviše sredstava izdvaja za stavke društvene djelatnosti (6.931.215,29 kuna ili 43,29% od ukupnih proračunskih rashoda tijekom 2013. godine) i komunalne infrastrukture (4.681.056,71 kuna ili 29,24% od ukupnih proračunskih rashoda tijekom 2013. godine). U

promatranom vremenskom razdoblju od 2009. do 2013. godine smanjili su se rashodi vezani za stavku komunalne infrastrukture (sa 53,07% od ukupnih rashoda u 2009. godini na 29,24% od ukupnih rashoda u 2013. godini) dok su se povećali rashodi za stavku društvene djelatnosti (sa 17,61% od ukupnih rashoda u 2009. godini na 43,29% od ukupnih rashoda u 2013. godini). Unutar izdataka za društvene djelatnosti, najviše se sredstava potrošilo na predškolski odgoj. Konkretno, radi se o sredstvima koja su se izdvojila za izgradnju dječjeg vrtića "Maslačak". U okviru stavke komunalna infrastruktura, većina izdataka odnosila se na održavanje postojeće infrastrukture i na izgradnju nove komunalne infrastrukture. Detaljan prikaz strukture proračunskih rashoda Općine Krapinske Toplice dan je na Grafikonu 18.

GRAFIKON 18 - STRUKTURA PRORAČUNSKIH RASHODA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2009.-2013.

Izvor: Proračun Općine Krapinske Toplice; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.